

EFS-III.433.27.2022

DECYZJA NR 75/25
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
z dnia 29 stycznia 2025 roku

w sprawie wszczętej z urzędu dotyczącej określenia (...) z siedzibą w (...) (...) przypadającej do zwrotu kwoty dofinansowania ze środków przeznaczonych na realizację Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego otrzymanej na podstawie umowy o dofinansowanie projektu pn. „(...)” nr (...) z dnia (...) 2019 roku, terminu od którego nalicza się odsetki oraz sposobu zwrotu środków

Na podstawie: art. 207 ust. 1 pkt 2 i ust. 9 pkt 1 w zw. z art. 61 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, z późn. zm.), zwanej dalej „u.f.p.”; art. 104 i 107 § 1-3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572), zwanej dalej „k.p.a.”, w zw. z art. 67 ust. 1 u.f.p.; art. 41 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 oraz art. 46 ust. 2a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 566, z późn. zm.); art. 9 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 818, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą wdrożeniową”; art. 54 § 1 pkt 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2383, z późn. zm.), zwanej dalej „Ordynacją podatkową”, w zw. z art. 67 ust. 1 u.f.p.

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w składzie:

Marszałek Województwa Świętokrzyskiego – Renata Janik

Wicemarszałek Województwa Świętokrzyskiego – Marek Bogusławski

orzeka:

- 1) określa (...) z siedzibą w (...) (...) przypadającą do zwrotu kwotę dofinansowania ze środków przeznaczonych na realizację Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 w wysokości (...) zł (słownie złotych: ...), w tym środki Europejskiego Funduszu Społecznego w kwocie (...) zł (słownie złotych: ...) oraz środki budżetu państwa w kwocie (...) zł (słownie złotych: ...), wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych;
- 2) określa, że odsetki, o których mowa w pkt 1, nalicza się:
 - a) od kwoty (...) zł od dnia przekazania środków, tj. od dnia (...) 2020 roku, do dnia zwrotu, z wyłączeniem okresu od dnia (...) 2024 roku do dnia doręczenia niniejszej decyzji,
 - b) od kwoty (...) zł od dnia przekazania środków, tj. od dnia (...) 2021 roku, do dnia zwrotu, z wyłączeniem okresu od dnia (...) 2024 roku do dnia doręczenia niniejszej decyzji;
- 3) określa, że zwrot następuje poprzez dokonanie wpłaty należności, o której mowa w pkt 1 decyzji, wraz z należnymi odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, o których mowa w pkt 2 decyzji, na rachunek bankowy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach nr 95 1020 2629 0000 9502 0342 7440 prowadzony w banku PKO Bank Polski w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji.

Uzasadnienie

Stan faktyczny

W (...) 2018 roku Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego, zwany dalej „DW EFS”, w imieniu Zarządu Województwa Świętokrzyskiego pełniącego funkcję Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 ogłosił konkurs nr (...), zwany dalej „konkuresem”, w ramach:

- 1) osi priorytetowej 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem;

- 2) działania 9.2 Ułatwienie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych;
- 3) poddziałania 9.2.1 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych.

W ramach konkursu (...) z siedzibą w (...), zwane dalej „Beneficjentem”, „Wnioskodawcą”, „(...)” lub „Stroną”, złożyło w dniu (...) 2018 roku wniosek o dofinansowanie projektu pn. „(...)”, zwany dalej „Wnioskiem o dofinansowanie”, który został pozytywnie oceniony i rekomendowany do dofinansowania, uzyskując (...) punktów.

W konsekwencji powyższego, w dniu (...) 2019 roku Województwo Świętokrzyskie, reprezentowane przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego, pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, zwany dalej „Instytucją Zarządzającą”, „IZ” lub „Organem”, zawarło z Beneficjentem umowę o dofinansowanie projektu pn. „(...)” nr (...), zwaną dalej „Umową”. Projekt był realizowany w partnerstwie z (...), zwaną dalej „Partnerem”.

Celem głównym projektu było ułatwienie dostępu i podnoszenie jakości usług społecznych dla mieszkańców województwa świętokrzyskiego przez okres (...) miesięcy od (...) 2019 roku do (...) 2021 roku poprzez wsparcie procesu usamodzielniania i integracji społecznej (...) osób całkowicie i częściowo niesamodzielnym (...) kobiet, (...) mężczyzn powyżej 18 roku życia z terenu powiatów (...) w formie udziału w treningach usamodzielniających w ramach całodobowego mieszkania treningowego.

Projekt przewidywał realizację dwóch zadań:

- 1) zadanie nr 1 – „Diagnoza i utworzenie Indywidualnego Planu Usamodzielnienia”;
- 2) zadanie nr 2 – „Prowadzenie Mieszkania Treningowego (MT)”.

W kontekście realizacji celu projektu zgodnie z sekcją 3.1.1 Wniosku o dofinansowanie Beneficjent był zobowiązany do osiągnięcia dwóch wskaźników kluczowych rezultatu:

- 1) „Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu” – wartość docelowa: (...) sztuk;
- 2) „Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług w mieszkaniach wspomaganych i chronionych istniejących po zakończeniu projektu” – wartość docelowa: (...) sztuk.

Stosownie do § 3 ust. 2 Umowy na realizację projektu przyznano Beneficjentowi dofinansowanie w kwocie (...) zł (w tym płatność ze środków europejskich w kwocie (...) zł oraz dotację celową w kwocie (...) zł), które zostało wypłacone w 5 transzach:

- 1) (...) zł w dniu (...) 2019 roku;
- 2) (...) zł w dniu (...) 2019 roku;
- 3) (...) zł w dniu (...) 2020 roku;
- 4) (...) zł w dniu (...) 2020 roku;
- 5) (...) zł w dniu (...) 2021 roku.

Okres realizacji projektu zakończył się w dniu (...) 2021 roku, a na podstawie informacji z dnia (...) 2021 roku o pozytywnej weryfikacji końcowego wniosku o płatność Beneficjent dokonał ostatecznego rozliczenia projektu. W zakresie postępu finansowego Strona rozliczyła (...) zł, a pozostała część niewykorzystanego dofinansowania w kwocie (...) zł została zwrócona na konto IZ. W odniesieniu do postępu rzeczowego (...) osiągnęło oba wskaźniki kluczowe rezultatu i następujące wskaźniki kluczowe produktu:

- 1) „Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie” – wartość docelowa: (...) osób, wartość osiągnięta: (...) osoby, stopień realizacji: (...)%;
- 2) „Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami w postaci mieszkań chronionych i wspomaganych w programie” – wartość docelowa: (...) osób, wartość osiągnięta: (...) osoby, stopień realizacji: (...)%;
- 3) „Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych” – wartość docelowa: (...) osób, wartość osiągnięta: (...) osoby, stopień realizacji: (...)%;
- 4) „Liczba podmiotów wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne” – wartość docelowa: (...) szt., wartość osiągnięta: (...) szt., stopień realizacji: (...)%.

Po zakończeniu okresu realizacji projektu Strona na podstawie § 17 ust. 1 i 2 Umowy była zobowiązana do zapewnienia trwałości projektu „zgodnie z art. 71 Rozporządzenia ogólnego oraz właściwym Regulaminem Konkursu”, z zastrzeżeniem obowiązku zachowania trwałości rezultatów zgodnie z Wnioskiem o dofinansowanie. W sekcji 4.1 Wniosku o dofinansowanie (...) wskazało, że „Wnioskodawca i Partner deklarują, iż osiągnięte rezultaty będą trwałe i zobowiązują się do zachowania trwałości miejsc świadczonych usług utworzonych w ramach projektu w formie mieszkania treningowego po zakończeniu jego realizacji przez co najmniej (...) m-cy w zakresie zbliżonym do usług świadczonych w ramach projektu i podobnej jakości. Aktualna informacja dot. liczby miejsc oferowanych w mieszkaniach MT po

projekcie, w okresie zachowania jego trwałości, będzie publikowana na stronie internetowej Wnioskodawcy i Partnera. Po zakończeniu realizacji projektu miejsca świadczonych usług finansowane będą ze środków własnych Wnioskodawcy i Partnera, wnioskodawca zobowiązuje się do pozyskania dotacji (...) na ten cel”. Tym samym, po zakończeniu okresu realizacji projektu, tj. po (...) 2021 roku, (...) miało obowiązek zachowania trwałości miejsc świadczonych usług przez (...) miesięcy.

W dniu (...) 2021 roku Beneficjent zgłosił „problem w pozyskaniu środków na realizację projektu tj. trwałości projektu przez (...) miesięcy”. Wskazał, iż czynił starania o pozyskanie środków na realizację zobowiązania na podstawie złożonego w dniu (...) 2019 roku wniosku o dofinansowanie projektu pn. „(...)”, który nie uzyskał jednak dofinansowania. Ponadto, prowadził rozmowy ze (...) oraz (...), a także szukał możliwości dofinansowania z innych źródeł (...). Jednakże „pomimo dokładania wszelkich starań (...) o pozyskanie środków finansowych zewnętrznych jest utrudniona w związku z sytuacją pandemiczną, która trwa od marca 2020 r. na terenie Rzeczypospolitej Polskiej”.

W dniu (...) 2021 roku Instytucja Zarządzająca przeprowadziła kontrolę trwałości, w wyniku której nie stwierdzono nieprawidłowości (informacja pokontrolna nr (...)).

W piśmie z dnia (...) 2021 roku Beneficjent poinformował, iż „utrzymuje gotowość do wykonywania usług społecznych w (...) miejscach mieszkania treningowego oraz prowadzi działania informacyjne o możliwości do korzystania z tych usług wskazanych we wniosku o dofinansowanie” (data wpływu pisma w SL2014: (...) 2021 roku, data wpływu do (...): (...) 2021 roku). Ponadto, ponownie wskazał, że (...) prowadzi rozmowy ze (...) oraz (...), a także poszukuje możliwości dofinansowania z innych źródeł, takich jak (...).

W odpowiedzi na powyższe pismo Beneficjenta, Instytucja Zarządzająca pismem z dnia (...) 2021 roku wezwała (...) do udzielenia odpowiedzi na pytania:

- 1) „czy na dzień dzisiejszy (...) posiadają Państwo możliwość świadczenia usług w ramach trwałości rezultatu dla chętnych osób, które mogą zgłosić zapotrzebowanie na wskazane w projekcie usługi?”;
- 2) „jeżeli odpowiedź na powyższe pytanie jest twierdząca proszę o wskazanie sposobu finansowania tych usług na dzień dzisiejszy (...)?”.

W piśmie z dnia (...) 2021 roku Wnioskodawca poinformował, iż „na dzień (...) mamy gotowość do świadczenia usług w ramach trwałości rezultatu dla chętnych osób, w tym baza

lokalowa z pełnym wyposażeniem oraz pracownicy gotowi do podjęcia pracy. Jednakże brak środków finansowych na dzień dzisiejszy nie pozwala nam na uruchomienie mieszkań treningowych. Z informacji jakie uzyskaliśmy z (...) możliwość na pozyskanie funduszy istnieje w (...) po ogłoszeniu konkursów otwartych”.

Mając na uwadze ustalenia zawarte w informacji pokontrolnej nr (...) jak i pisma Beneficjenta z dni: (...) 2021 roku, (...) 2021 roku oraz (...) 2021 roku, Dyrektor (...) wystąpił z prośbą o opinię prawną dotyczącą zachowania trwałości rezultatu w projekcie w kontekście postanowień Regulaminu konkursu, Umowy i Wniosku o dofinansowanie. W piśmie z dnia (...) 2021 roku Dyrektor zwrócił uwagę na fakt, iż Regulamin konkursu wskazywał, że „Beneficjent zgodnie z kryterium dostępu zobowiązany jest do zachowania trwałości miejsc świadczenia usług opiekuńczych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu realizacji projektu co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu. Trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość podmiotów do świadczenia usług. Oznacza to, że w przypadku wystąpienia popytu na usługę po zakończeniu realizacji projektu Beneficjent musi być gotowy do świadczenia usługi o zakresie zbliżonym do usługi świadczonej w ramach projektu i podobnej jakości. W przypadku niewystąpienia popytu na usługę nie ma konieczności zatrudniania kadry, jednak w przypadku zgłoszenia się osób zainteresowanych Beneficjent musi zatrudnić kadrę i uruchomić wsparcie. Aktualna informacja dotycząca liczby miejsc oferowanych przez podmiot po zakończeniu realizacji projektu, w okresie zachowania ich trwałości, musi być obowiązkowo publikowana na stronie internetowej Beneficjenta. Potencjalni odbiorcy muszą wiedzieć, że mogą zgłosić się po usługę. (...) zobowiązane było do opisanie w treści wniosku o dofinansowanie sposobu w jaki zapewniona zostanie trwałość miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu jego realizacji oraz do wskazania źródła finansowania miejsc świadczenia usług po zakończeniu realizacji projektu”. We Wniosku o dofinansowanie Strona wskazała, że „Wnioskodawca i Partner deklaruja, iż osiągnięte rezultaty będą trwałe i zobowiązują się do zachowania trwałości miejsc świadczonych usług utworzonych w ramach projektu w formie mieszkania treningowego po zakończeniu jego realizacji przez co najmniej (...) m-cy w zakresie zbliżonym do usług świadczonych w ramach projektu i podobnej jakości. Aktualna informacja dot. liczby miejsc oferowanych w MT po projekcie, w okresie zachowania jego trwałości, będzie publikowana na stronie internetowej Wnioskodawcy i Partnera. Po zakończeniu realizacji projektu miejsca świadczonych usług finansowane będą ze środków własnych Wnioskodawcy i Partnera,

wnioskodawca zobowiązuje się do pozyskania dotacji (...) na ten cel”. Dyrektor (...) zaznaczył, że Instytucja Zarządzająca zobowiązała Stronę „w § 17 [Umowy] do zachowania trwałości rezultatu zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie. Jednocześnie beneficjent był zobligowany do niezwłocznego informowania IZ o wszelkich okolicznościach mogących powodować naruszenie ww. trwałości rezultatów”. Następnie wskazał, że w dniu (...) 2021 roku Wnioskodawca zgłosił „problem z pozyskaniem środków na realizację trwałości oraz wypełnieniem zobowiązań zapisanych we wniosku o dofinansowanie”. Jednocześnie w zakresie objętym kontrolą w dniu (...) 2021 roku „zespół kontrolujący stwierdził, że Beneficjent utrzymuje gotowość do świadczenia usług w momencie otrzymania przez niego zewnętrznych środków finansowych i nie wydał zaleceń pokontrolnych”. Ponieważ „ustalenia pokontrolne budziły wątpliwości dotyczące wypełniania zobowiązań zapisanych w § 17 umowy o dofinansowanie, na prośbę telefoniczną IZ Beneficjent przesłał wyjaśnienia w formie pisemnej w dniu (...).2021 r. oraz (...).2021 r., w których poinformował o zakresie trwałości rezultatu”. W ocenie Dyrektora (...) „Beneficjent zgodnie z posiadaną przez nas korespondencją nie zachowuje obowiązków dotyczących zachowania trwałości rezultatu”.

W stanowisku prawnym z dnia (...) 2021 roku radca prawny Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach, stwierdził, że powyższa ocena (...) w kwestii niezachowania przez Beneficjenta obowiązków dotyczących zachowania trwałości rezultatu jest prawidłowa. Mając na uwadze powyższe, w dniu (...) roku Dyrektor (...) wystąpił do (...) o objęcie projektu kontrolą doraźną, gdyż „w ocenie IZ [Beneficjent] nie zachowuje obowiązków dotyczących trwałości projektu/rezultatu zgodnie z § 17 oraz § 7 ust. 1 pkt 3 podpisanej umowy o dofinansowanie”.

W dniach (...) 2022 roku została przeprowadzona kontrola doraźna w zakresie weryfikacji obowiązków dotyczących zachowania przez (...) trwałości zgodnie z Umową. Na podstawie przeprowadzonych czynności kontrolnych oraz zweryfikowanej dokumentacji merytorycznej zespół kontrolujący stwierdził, że „do dnia kontroli nie doszło do zaprzestania działalności lub przeniesienia jej poza obszar objęty programem. Beneficjent posiadał bazę lokalową z pełnym wyposażeniem oraz zaplecze techniczne pozwalające na funkcjonowanie (...) utworzonych w ramach przedmiotowego projektu miejsc świadczenia usług. Utrzymywał instytucjonalną gotowość do świadczenia usług. Jednakże uruchomienie działalności tych mieszkań było uzależnione od środków finansowych, których Beneficjent na dzień kontroli nie posiadał. Do dnia zakończenia projektu, tj. do (...).2021 r. nie podjął żadnych działań mających na celu pozyskanie zewnętrznych środków finansowych na funkcjonowanie

mieszkań treningowych podczas trwałości projektu. Z udostępnionej przez Beneficjenta dokumentacji wynika, iż przedmiotowe działania rozpoczął dopiero w (...) 2021 r. co potwierdzają pisma skierowane odpowiednio do: (...)”. Wskazano również, że „na dzień przeprowadzenia kontroli doraźnej na miejscu nie były utrzymane wskaźniki rezultatu w zakresie zbliżonym do usług świadczonych w ramach projektu o podobnej jakości – zgodnie z kryterium dostępu. Beneficjent nie zachował obowiązku utrzymania trwałości rezultatów projektu od momentu zakończenia jego realizacji, tj. od dnia (...).2021 r. do dnia kontroli, tj. (...).2022 r.” (s. 4-5 informacji pokontrolnej nr (...) z dnia (...) 2022 roku, zwanej dalej „informacją pokontrolną nr (...)”). Ustalono, iż Wnioskodawca „nie zapewnił istnienia właściwej ścieżki audytu umożliwiającej odtworzenie wszystkich procesów związanych z utrzymaniem trwałości projektu, tj. nie posiadał dokumentacji dotyczącej świadczenia usług społecznych: podpisanych umów na świadczenie usług społecznych, trójstronnych umów cywilnoprawnych, diagnoz, indywidualnych planów usamodzielnienia w mieszkaniach treningowych, dzienników zajęć” (s. 6 informacji pokontrolnej nr (...)). W zakresie objętym kontrolą zespół kontrolujący stwierdził:

- 1) naruszenie § 7 ust. 1 pkt 3 oraz § 17 ust. 2 Umowy – niezachowania przez Stronę „rezultatów trwałości projektu zaplanowanych w zatwierdzonym przez Instytucję Zarządzającą Wniosku o dofinansowanie projektu, w tym braku świadczenia usług społecznych w Mieszkaniu Treningowym w zakresie zbliżonym do usług świadczonych w ramach projektu dla (...) osób przez okres 278 dni, tj. od dnia (...).2021 r. do dnia (...).2022 r.” (s. 7 informacji pokontrolnej nr (...));
- 2) naruszenie § 17 ust. 3 Umowy w zakresie „braku niezwłocznego poinformowania przez Beneficjenta Instytucji Zarządzającej o wszelkich okolicznościach mogących powodować naruszenie trwałości projektu. O problemach związanych z brakiem zachowania trwałości projektu Beneficjent poinformował Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego za pośrednictwem SL2014 pismami z dnia (...).2021 r., (...).2021 r., (...).2021 r., tj. w trakcie obowiązywania trwałości rezultatów projektu” (s. 7 informacji pokontrolnej nr (...)).

W związku z naruszeniem § 7 ust. 1 pkt 3 oraz § 17 ust. 2 Umowy oraz postanowień Regulaminu konkursu, IZ na podstawie art. 9 ust. 2 pkt 9 ustawy wdrożeniowej poinformowała Stronę o „konieczności zwrotu środków dofinansowania proporcjonalnie do okresu niezachowania obowiązku utrzymania trwałości rezultatów projektu po jego

zakończeniu, tj. od dnia (...).2021 r. do dnia (...).2022 r. Końcowa data obowiązywania trwałości rezultatów projektu przypada na (...).2023 r., tj. (...) miesięcy liczone od dnia (...).2021 r.” (s. 7-8 informacji pokontrolnej nr (...).

Zgodnie z pkt 13 informacji pokontrolnej nr (...) „wyliczenie kwoty nieprawidłowości przypadającej do zwrotu dokonano w oparciu o:

- kwotę przyznanego dofinansowania – (...) zł,
- okres (czas) obowiązywania trwałości rezultatów projektu – (...) miesięcy, tj. 852 dni,
- okres czasu niezachowania przez Beneficjenta trwałości rezultatów projektu – 278 dni, tj. od dnia (...).2021 r. do dnia (...).2022 r.

Proporcja uwzględniająca okres niezachowania przez Beneficjenta obowiązku utrzymania trwałości rezultatów projektu wyniosła 32,63 %, tj.: $278 \text{ dni} / 852 \text{ dni} \times 100\% = 32,63\%$.

Kwota zwrotu środków dofinansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego wyliczona proporcjonalnie do okresu niezachowania obowiązku trwałości wyniosła (...) zł (...)” (s. 8 informacji pokontrolnej nr (...).

Beneficjent został zobowiązany do zwrotu dofinansowania w kwocie (...) zł wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych. (...) zostało również pouczone o prawie do złożenia umotywowanych zastrzeżeń do ustaleń zawartych w informacji pokontrolnej nr (...) oraz przesłanie ich w formie pisemnej wraz z jednym egzemplarzem niepodpisanej informacji pokontrolnej w terminie 14 dni od dnia jej otrzymania.

W dniu (...) 2022 roku Beneficjent przedłożył zastrzeżenia z dnia (...) 2022 roku do informacji pokontrolnej nr (...), „kwestionując wnioski wynikające z ustaleń faktycznych kontroli, w szczególności w zakresie zasadności zaleceń pokontrolnych w formie zwrotu środków finansowych” oraz zarzucając kontrolującym niewłaściwą ocenę zachowania trwałości projektu z powodu niezgodności z treścią Regulaminu konkursu, Umowy i Wniosku o dofinansowanie.

W odniesieniu do pierwszego zarzutu kontrolujących Strona podniosła, iż „podstawowym problemem w ocenie Beneficjenta jest definicja wskaźnika rezultatu bezpośredniego pn. „Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług w mieszkaniach wspomaganych i chronionych” oraz fakt, że „kontrolujący przyjęli arbitralną, niezgodną z Regulaminem, Umową i wnioskiem definicję ww. wskaźnika”. Zdaniem (...) „kontrolujący oczekiwali (...)

faktycznego świadczenia przez Beneficjenta, przez okres (...) miesięcy od zakończenia projektu, usług społecznych w formie mieszkań treningowych, potwierdzonego umowami cywilnoprawnymi, diagnozami, indywidualnymi planami usamodzielnienia w mieszkaniach treningowych oraz dziennikami zajęć”. Strona powołała się na postanowienia sekcji 2.1.29 Regulaminu konkursu i jej zdaniem pominięty w informacji pokontrolnej nr (...) fragment stanowiący, iż „trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość podmiotów do świadczenia usług. Oznacza to, że w przypadku wystąpienia popytu na usługę po zakończeniu realizacji projektu Beneficjent musi być gotowy do świadczenia usługi o zakresie zbliżonym do usługi świadczonej w ramach projektu i podobnej jakości. W przypadku niewystąpienia popytu na usługi nie ma konieczności zatrudniania kadry, jednak w przypadku zgłoszenia się osób po usługę Beneficjent musi zatrudnić kadrę i uruchomić usługę. Aktualna informacja dotycząca liczby miejsc oferowanych przez podmiot po projekcie, w okresie zachowania jego trwałości, musi być obowiązkowo publikowana na stronie internetowej Beneficjenta. Potencjalni odbiorcy usług muszą wiedzieć, że mogą zgłosić się po usługę”. W opinii (...) zobowiązanie w zakresie trwałości wynikające z Wniosku o dofinansowanie zostało spełnione, ponieważ cały czas istniała instytucjonalna gotowość podmiotu do świadczenia usług. W opinii Beneficjenta „z powodu pandemii, a także w naszej ocenie, z powodu braku wystarczającego zrozumienia potrzeb osób z niepełnosprawnością intelektualną lub umysłową, brakuje podmiotów zainteresowanych finansowaniem tych usług”.

Beneficjent wskazał, iż „ustawa z dnia 02.03.2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095) przewiduje, że beneficjenci nie ponoszą odpowiedzialności za nieprawidłowości związane z COVID-19, a także nie ponoszą odpowiedzialności za nieosiągnięcie celu projektów spowodowane COVID-19. Innymi słowy – przepisy specustawy funduszowej pozwalają beneficjentom środków unijnych uniknąć odpowiedzialności w sytuacjach, w których niedochowanie obowiązków z umów o dofinansowanie miało miejsce w związku z COVID-19. Ustawa ta przewiduje ponadto, że nieprawidłowość indywidualna będąca bezpośrednim skutkiem wystąpienia COVID-19 nie będzie skutkowała obciążeniem beneficjenta odpowiedzialnością – gdyż owa odpowiedzialność w tym zakresie przejdzie na Skarb Państwa – o ile beneficjent wykaze, że pomimo dochowania należytej staranności nie był w stanie zapobiec wystąpieniu tej nieprawidłowości (art. 5 ustawy), co też w naszym wypadku miało miejsce”. Co więcej, Wnioskodawca podniósł, że „w przypadku potwierdzenia siły

wyższej jako jedynej przyczyny naruszenia trwałości projektu i przy założeniu, że umowa o dofinansowanie nie zawiera postanowień wyłączających daną okoliczność (np. epidemia COVID-19) jako siłę wyższą, beneficjent jest zwolniony z odpowiedzialności za nieutrzymanie trwałości projektu”.

Ponadto, (...) powołało się na treść komunikatu Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój w sprawie wpływu zagrożenia koronawirusem na projekty PO WER z dnia (...) 2020 roku (...), zgodnie z którym „Komitet Monitorujący PO WER, w związku z nadzwyczajną sytuacją epidemiczną w Polsce oraz wynikającymi z niej możliwymi trudnościami i konsekwencjami dla beneficjentów projektów PO WER, upoważnia Instytucję Zarządzającą PO WER oraz Instytucje Pośredniczące PO WER do wyrażenia zgody na odstępstwa od obowiązku spełnienia przez beneficjentów kryteriów wyboru w realizowanych aktualnie projektach w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”.

W odniesieniu do drugiego zarzutu kontrolujących w zakresie braku niezwłocznego poinformowania Instytucji Zarządzającej o wszelkich okolicznościach mogących powodować naruszenie trwałości projektu Strona stwierdziła, iż „sytuacja taka nie miała miejsca, gdyż Beneficjent nie miał problemów w realizacji projektu (pomimo pandemii COVID-19), a projekt został zrealizowany w całości. Zwracamy także uwagę, że wskazane pisma wykazywały gotowość świadczenia usług społecznych w formie mieszkań treningowych (co potwierdzało trwałość projektu), natomiast dotyczyły trudności z pozyskaniem finansowania usług społecznych, w tym z powodu pandemii COVID-19”. Beneficjent podniósł również, iż „o trudnościach w pozyskaniu środków zewnętrznych informowaliśmy Urząd Marszałkowski, a sami nie jesteśmy w stanie finansować takich turnusów”. Na potwierdzenie podjętych czynności w celu pozyskania środków zewnętrznych przedstawił w załączeniu do zastrzeżeń:

- 1) notatkę ze spotkania przeprowadzonego w (...) w dniu (...) 2020 roku, w czasie którego poruszono kwestię możliwości sfinansowania przez (...) mieszkań treningowych po zakończeniu projektu – „niestety, odpowiedź była dość standardowa, tj. «(...) nie jest w stanie finansować kontynuacji projektu, dlatego też wspiera działanie (...) w pozyskaniu środków finansowych z innych źródeł». Podobne zapewnienia otrzymaliśmy podczas bezpośrednich spotkań od (...)”;
- 2) informację z dnia (...) 2021 roku o odrzuceniu wniosku o dofinansowanie projektu pn. „(...)”, „złożonego w (...) 2021 roku w ramach konkursu nr: (...), z powodu braku zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz liczby osób

objętych tymi usługami w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu (...) nie ma możliwości lokalowych na utworzenie kolejnych mieszkań treningowych)”;

- 3) ofertę realizacji zadania publicznego pn. „(...)”, złożoną w dniu (...) 2022 roku w odpowiedzi na konkurs ogłoszony przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego.

W pisemnym stanowisku z dnia (...) 2022 roku wobec zgłoszonych zastrzeżeń Instytucja Zarządzająca odniosła się do zarzutów przedstawionych przez Stronę. W nawiązaniu do przytoczonej przez Beneficjenta argumentacji odnoszącej się do sposobu rozumienia trwałości w oparciu o postanowienia Regulaminu konkursu Organ stwierdził, że nie jest ona zachowaniem trwałości w kontekście zobowiązania, jakie Beneficjent wskazał we Wniosku o dofinansowanie, z którego wynikało, że „po zakończeniu realizacji projektu miejsca świadczonych usług finansowane będą ze środków własnych Wnioskodawcy i Partnera, wnioskodawca zobowiązuje się do pozyskania dotacji (...) na ten cel”. Tym samym, „Beneficjent powinien już posiadać środki finansowe w momencie rozpoczęcia okresu trwałości rezultatów projektu”.

W odniesieniu do argumentacji (...) wskazującej stan epidemii wywołanej wirusem SARS-Cov-2 jako „siłę wyższą” uniemożliwiającą pozyskanie środków zewnętrznych na sfinansowanie usług społecznych w ramach trwałości rezultatów IZ zwróciła uwagę, iż żadna z odpowiedzi na pisma Beneficjenta do poszczególnych instytucji zawierających prośbę o wsparcie projektu nie podnosi kwestii związanej z wystąpieniem na terenie kraju stanu epidemii jako okoliczności uniemożliwiającej lub utrudniającej wsparcie. Ponadto „udokumentowane poczynienia pewnych starań Beneficjenta w celu pozyskania środków na wsparcie pochodzą dopiero z (...) 2021 r. w sytuacji gdy okres trwałości projektu rozpoczął się już od dnia (...).2021 r.”. Powoływanie się Wnioskodawcy na wystąpienie stanu epidemii COVID-19 i jego ocenę „siły wyższej” uznano za niezasadne.

W kontekście przywołanego przez Beneficjenta art. 5 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych IZ wskazała, iż Wnioskodawca „raczej przytacza art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19. Art. 5 ust. 1 ww. ustawy nakłada na Beneficjenta, u którego wystąpiła nieprawidłowość indywidualna obowiązek wykazania, że pomimo dochowania

należytej staranności nie był w stanie zapobiec wystąpieniu tej nieprawidłowości”. IZ podniosła, że „z wyjaśnień oraz załączonych do pisma dokumentów wynika, że taka opieszałość ze strony Beneficjenta nie może być postrzegana jako działanie z należytą starannością”. W związku z powyższym uznano, że powoływanie się przez Stronę na dochowanie przez nią należytej staranności, aby zapobiec powstaniu nieprawidłowości, jest niezasadne.

W odpowiedzi na wyjaśnienie Strony w zakresie braku niezwłocznego poinformowania Instytucji Zarządzającej o wszelkich okolicznościach mogących powodować naruszenie trwałości projektu Organ stwierdził, iż informacja przekazana przez Stronę o problemach w zachowaniu trwałości dopiero w pismach z dnia (...) 2021 roku, (...) 2021 roku oraz (...) 2021 roku nie było działaniem niezwłocznym, o którym mowa w § 17 ust. 3 Umowy.

W związku z powyższym, IZ nie uznała wyjaśnień (...) za zasadne i podtrzymała zajęte stanowisko przedstawione w informacji pokontrolnej nr (...). Niezmienioną w treści ostateczną informację pokontrolną nr (...) odesłano do Beneficjenta celem podpisania. Strona została pouczone, iż w myśl art. 25 ust. 11 ustawy wdrożeniowej do ostatecznej informacji pokontrolnej oraz do pisemnego stanowiska wobec zgłoszonych zastrzeżeń nie przysługuje możliwość złożenia zastrzeżeń.

Pismem z dnia (...) 2022 roku Beneficjent poinformował o odmowie podpisania informacji pokontrolnej nr (...) oraz wykonania zaleceń pokontrolnych, podtrzymując „swoje stanowisko o błędnej ocenie przez Instytucję Zarządzającą zachowania trwałości zrealizowanego przez nas projektu”.

W dniu (...) 2022 roku Beneficjent został wezwany na podstawie art. 207 ust. 8 u.f.p. do zwrotu dofinansowania w wysokości (...) zł (w tym środków Unii Europejskiej w kwocie (...) zł i środków budżetu państwa w kwocie (...) zł) wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonymi od dnia (...) 2020 roku w stosunku do kwoty (...) zł oraz od dnia (...) 2021 roku w stosunku do kwoty (...) zł na wskazany rachunek bankowy w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania. Wezwanie zostało skutecznie doręczone w dniu (...) 2022 roku. Strona nie dokonała zwrotu środków w wyznaczonym terminie. Jednakże pismem z dnia (...) 2022 roku zwróciła się z prośbą o ponowne rozpatrzenie zasadności żądania zwrotu dofinansowania, podtrzymując swoje stanowisko o błędnej ocenie zachowania trwałości zrealizowanego projektu. W odpowiedzi

Instytucja Zarządzająca pismem z dnia (...) 2022 roku poinformowała Stronę, iż do ostatecznej informacji pokontrolnej oraz pisemnego stanowiska wobec zgłoszonych zastrzeżeń nie przysługuje możliwość wnioskowania o ponowne rozpatrzenie zasadności żądania zwrotu dofinansowania, a zgodnie z § 15 ust. 1 pkt 2 Umowy, jeżeli na podstawie czynności kontrolnych uprawnionych organów dofinansowanie jest przez Beneficjenta wykorzystane z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 u.f.p., jest on zobowiązany do zwrotu części lub całości dofinansowania wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonymi od dnia przekazania środków. Organ wyjaśnił, że w konsekwencji powyższego, w dniu (...) 2022 roku IZ na podstawie art. 207 ust. 8 u.f.p. wezwała (...) do zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania. IZ poinformowała również Beneficjenta, że w wezwaniu do zwrotu został on pouczone, że po bezskutecznym upływie terminu wszczęta zostanie procedura na podstawie art. 207 ust. 9 u.f.p. zakończona wydaniem decyzji określającej kwotę przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki oraz sposób zwrotu środków. Mając na uwadze powyższe, Organ wskazał, że na obecnym etapie (...) nie przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie zasadności żądania zwrotu dofinansowania.

Pismem z dnia (...) 2024 roku (doręczonym w dniu (...) 2024 roku) Strona została zawiadomiona o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie orzeczenia obowiązku zwrotu dofinansowania ze środków przeznaczonych na realizację Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, w tym środków Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa, które zostały wykorzystane z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 u.f.p., w związku z realizacją Umowy. Beneficjent został zawiadomiony o każdym przypadku przedłużenia postępowania administracyjnego. Pismem z dnia (...) 2024 roku (...) zostało zawiadomione o zebraniu materiału dowodowego w sprawie. Strona nie skorzystała z uprawnienia do zapoznania się z materiałem dowodowym w terminie 14 dni od dnia otrzymania pisma.

W związku z otrzymanym w dniu (...) 2024 roku zawiadomieniem o wszczęciu postępowania administracyjnego Beneficjent zwrócił się jednak z wnioskiem z dnia (...) 2024 roku „do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego o:

- 1) weryfikację treści ppkt 2.1.29 Regulaminu konkursu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 dla EFS Oś priorytetowa 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem Poddziałanie 9.2.1 Rozwój

wysokiej jakości usług społecznych (konkurs nr: (...), w ramach którego projekt był realizowany (dalej zwany „Regulaminem”) pod względem definicji „zachowania trwałości miejsc świadczenia usług w mieszkaniach wspomaganych lub mieszkaniach chronionych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu jego realizacji”;

- 2) weryfikację załącznika nr XII do Regulaminu pn. Sposób pomiaru wskaźnika bezpośredniego, dostępnego na stronie (...) w zakresie definiowania wskaźnika „Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu”;
- 3) weryfikację treści zobowiązania Beneficjenta we wniosku o dofinansowanie w części IV Sposób realizacji projektu oraz potencjał i doświadczenie wnioskodawcy i partnerów w pkt „Trwałość rezultatów i trwałość projektu”;
- 4) weryfikację treści „Informacji pokontrolnej nr (...)”;
- 5) weryfikację zastrzeżeń Beneficjenta do ww. informacji pokontrolnej z dnia (...) 2022 roku;
- 6) umorzenie postępowania jako bezprzedmiotowego, ponieważ przy realizacji projektu oraz w okresie trwałości nie doszło do wykorzystania środków przeznaczonych na realizację projektu z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 u.f.p.”.

Strona wskazała również, że „postępowanie administracyjne jest oparte o błędną ocenę zachowania trwałości zrealizowanego przez nas projektu przez pracowników (...)”. Zdaniem Beneficjenta „uznano wbrew treści Regulaminu, że skoro (...) nie świadczyło aktywnie usług społecznych w formie mieszkań treningowych od momentu zakończenia realizacji projektu, tj. od dnia (...).2021 do dnia kontroli, tj. (...).2022 r., to nie zachowano trwałości projektu (...)”. Wnioskodawca, powołując się na argumenty wyrażone już w zastrzeżeniach do informacji pokontrolnej nr (...), uznał, że „żądanie zwrotu środków jest bezzasadne, a wszczęte postępowanie administracyjne powinno zostać umorzone jako bezprzedmiotowe”.

Stan prawny

W tak ustalonym stanie faktycznym i po przeanalizowaniu całości zgromadzonego materiału dowodowego należy stwierdzić, co następuje.

Celem postępowania administracyjnego było zbadanie, czy w przedmiotowej sprawie na podstawie opisanego powyżej stanu faktycznego występują okoliczności, o których mowa w art. 207 ust. 1 u.f.p. – „w przypadku gdy środki przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich są:

- 1) wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem,
 - 2) wykorzystane z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184,
 - 3) pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości
- podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków, w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji, o której mowa w ust. 9, na wskazany w tej decyzji rachunek bankowy”.

W przedmiotowej sprawie ocenie Organu podlegała druga z przesłanek zwrotu dofinansowania, tj. art. 207 ust. 1 pkt 2 u.f.p. – wykorzystanie środków z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 u.f.p. Zgodnie z art. 184 ust. 1 u.f.p. „wydatki związane z realizacją programów i projektów finansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, są dokonywane zgodnie z procedurami określonymi w umowie międzynarodowej lub innymi procedurami obowiązującymi przy ich wykorzystaniu”. Procedury, których naruszenie może uzasadniać zastosowanie art. 207 ust. 1 pkt 2 u.f.p., mogą wynikać nie tylko z aktu prawa powszechnie obowiązującego, ale także z łączącej strony umowy o dofinansowanie, w której zostaje uzgodniony sposób działania beneficjenta. Sposób tego działania jest obowiązujący, a odstępstwo od niego bez wątpienia stanowi naruszenie procedur, o których mowa w art. 184 u.f.p. (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 16 listopada 2017 roku, II GSK 489/16, LEX nr 2434297). Podobne stanowisko zaprezentowane zostało przez Naczelnego Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 14 listopada 2019 roku, w którym wskazano, że „przy interpretacji pojęcia «innych procedur obowiązujących przy ich wykorzystaniu» należy uwzględnić zarówno potoczne znaczenie wyrazu «procedura», jak i sposób uregulowania w prawie krajowym wdrażania programów operacyjnych. W orzecznictwie NSA przyjmuje się, że procedury, o których mowa w art. 184 ust. 1 u.f.p., to procedury określone w umowie międzynarodowej lub inne procedury obowiązujące przy wykorzystaniu wydatkowanych środków. Mogą to być procedury wynikające z przepisów prawa powszechnie obowiązującego, ale również procedury określone w dokumentach systemu realizacji danego programu, a także procedury określone w umowie o dofinansowanie realizacji projektu” (I GSK 1452/18, LEX nr 2755203). W wyroku z dnia 12 grudnia 2014 roku Naczelnego Sąd Administracyjny zwrócił uwagę, że „poprawność działania Beneficjenta realizującego umowę o dofinansowanie projektu z wykorzystaniem środków UE musi być dokonywana z uwzględnieniem postanowień umowy łączącej beneficjenta z IZ oraz przepisów prawa polskiego, tj. ustawy o finansach publicznych, ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, które powinny być wykładane

i stosowane z uwzględnieniem prawa europejskiego, bowiem regulacje polskie dotyczące realizacji programów operacyjnych służą osiągnięciu wspólnych celów wynikających z prawa europejskiego i realizacji polityki spójności” (II GSK 1467/13, LEX nr 1637085).

W orzecznictwie zwraca się również uwagę na fakt, że „inne procedury obowiązujące przy wykorzystaniu środków europejskich mogą wynikać nie tylko z przepisów prawa powszechnie obowiązującego, lecz także mogą być kreowane przez specyficzne akty, stanowiące element umowy zawartej z beneficjentem, takie jak wytyczne wydawane przez właściwego ministra do poszczególnych programów operacyjnych. Przyjęcie takiego stanowiska uzasadniane jest przede wszystkim tym, że owe wytyczne, służące prawidłowej realizacji obowiązków przez beneficjenta, stanowią element umowy zawieranej przez upoważnioną instytucję z beneficjentem, gdyż klauzula o przestrzeganiu wytycznych zawierana jest w treści umów o dofinansowanie” (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 29 marca 2021 roku, I SA/Kr 390/20, LEX nr 3188456).

Dla uznania, iż doszło do naruszenia procedur, o których mowa w art. 184 u.f.p., wystarczające jest zatem naruszenie postanowień zawartych w umowie o dofinansowanie lub wytycznych, które stanowią instrument prawny wydany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego określający ujednolicone warunki i procedury wdrażania funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności. Powyższe stanowisko jest utrwalone w orzecznictwie i nie jest obecnie kwestionowane.

W przedmiotowej sprawie Organ zweryfikował zatem, czy w kontekście trwałości rezultatów Beneficjent naruszył procedury określone w Regulaminie konkursu, Umowie, Wniosku o dofinansowanie, stanowiącym jako załącznik nr 1 integralną część Umowy, a także stosownych wytycznych.

Zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 3 Umowy obowiązkiem Beneficjenta było „zachowanie trwałości projektu lub wskaźników, o ile tak przewiduje właściwy Regulamin Konkursu”. Stosownie zaś do § 17 ust. 1 i 2 Umowy Strona była zobowiązana „zgodnie z art. 71 Rozporządzenia ogólnego oraz właściwym Regulaminem Konkursu do zapewnienia trwałości projektu”, z zastrzeżeniem obowiązku zachowania trwałości rezultatów zgodnie z Wnioskiem o dofinansowanie. W tym zakresie w sekcji 4.1 Wniosku o dofinansowanie w rubryce „Trwałość rezultatów i trwałość projektu” (...) wskazało, że „Wnioskodawca i Partner

deklarują, iż osiągnięte rezultaty będą trwałe i zobowiązują się do zachowania trwałości miejsc świadczonych usług utworzonych w ramach projektu w formie mieszkania treningowego po zakończeniu jego realizacji przez co najmniej (...) m-cy w zakresie zbliżonym do usług świadczonych w ramach projektu i podobnej jakości. Aktualna informacja dot. liczby miejsc oferowanych w MT po projekcie, w okresie zachowania jego trwałości, będzie publikowana na stronie internetowej Wnioskodawcy i Partnera. Po zakończeniu realizacji projektu miejsca świadczonych usług finansowane będą ze środków własnych Wnioskodawcy i Partnera, wnioskodawca zobowiązuje się do pozyskania dotacji (...) na ten cel”.

W pierwszej kolejności Instytucja Zarządzająca zwraca uwagę na fakt, że projekty wybrane do dofinansowania w ramach konkursu musiały „przyczyniać się do osiągnięcia celu szczegółowego RPOWŚ 2014-2020 w zakresie zwiększenia dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym” (s. 12 Regulaminu konkursu). Zgodnie z sekcją 2.1 Regulaminu konkursu wsparciem w ramach naboru mogły zostać objęte następujące typy operacji dotyczące ułatwiania dostępu i podnoszenia jakości usług społecznych poprzez:

- 1) deinstytucjonalizację opieki nad osobami niesamodzielnymi poprzez rozwój alternatywnych form opieki nad osobami niesamodzielnymi (w tym osobami starszymi), obejmującą:
 - a) tworzenie miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formie usług świadczonych w społeczności lokalnej w nowych jak i istniejących placówkach zapewniających opiekę dzienną i całodobową (w tym osób starszych, niepełnosprawnych, chorych),
 - b) wsparcie dla usług asystenckich, opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w ramach opieki rodzinnej i środowiskowej, m.in. w formie rodzinnych domów pomocy, usług asystenta osoby niepełnosprawnej,
 - c) usługi świadczone w ramach mieszkalnictwa wspomagane – chronione, treningowe i wspierane (np. pobyt stały lub okresowy dla osób starszych i niepełnosprawnych, częściowo lub całkowicie niesamodzielnych i wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych);
- 2) podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób związanych ze świadczeniem usług społecznych, w tym opiekunów (w szczególności członków rodzin) w zakresie opieki nad osobami niesamodzielnymi, w tym osobami starszymi.

Regulamin konkursu w podrozdziale 2.1 opisywał cel konkursu i typy operacji, przy czym szczegółowe wymogi dotyczące realizacji poszczególnych typów operacji zostało określone w:

- 1) sekcji 2.1.1-2.1.11 dla typu operacji 1, przy czym szczegółowe wymogi dla typów operacji 1a, 1b i 1c zostały wskazane w:
 - a) sekcji 2.1.12-2.1.17 dla typu operacji 1a,
 - b) sekcji 2.1.18-2.1.23 dla typu operacji 1b,
 - c) sekcji 2.1.24-2.1.30 dla typu operacji 1c;
- 2) sekcji 2.1.31-2.1.37 dla typu operacji 2.

W odniesieniu zaś do obowiązku zachowania trwałości rezultatów każdy z typów operacji zawierał odrębne wymogi określone odpowiednio w:

- 1) sekcji 2.1.15 Regulaminu konkursu dla typu operacji 1a: „Beneficjent zgodnie z kryterium dostępu zobowiązany jest do zachowania trwałości miejsc świadczenia usług opiekuńczych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu realizacji projektu co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu (...);”
- 2) sekcji 2.1.20 Regulaminu konkursu dla typu operacji 1b: „Beneficjent zgodnie z kryterium dostępu zobowiązany jest do zachowania trwałości miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu realizacji projektu co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu”;
- 3) sekcji 2.1.29 dla typu operacji 1c: „Beneficjent zgodnie z kryterium dostępu zobowiązany jest do zachowania trwałości miejsc świadczenia usług w mieszkaniach wspomaganych lub mieszkaniach chronionych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu jego realizacji co najmniej przez okres równy okresowi realizacji projektu w zakresie zbliżonym do usług świadczonych w ramach projektu i podobnej jakości (...).”

Zgodnie z sekcją 1.6 Wniosku o dofinansowanie projekt (...) był realizowany w ramach typu operacji 1c: „Typ operacji w ramach naboru: 1c. Deinstytucjonalizacja opieki nad osobami niesamodzielnymi, poprzez rozwój alternatywnych form opieki nad osobami niesamodzielnymi (w tym osobami starszymi), obejmującą: usługi świadczone w ramach mieszkalnictwa wspomagane – chronione, treningowe i wspierane (np. pobyt stały lub okresowy dla osób starszych i niepełnosprawnych, częściowo lub całkowicie niesamodzielnych i wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych)”. Tym samym, Wnioskodawcy dotyczyły postanowienia:

- 1) sekcji 2.1.1-2.1.1 Regulaminu konkursu – wspólne dla wszystkich projektów w ramach typu operacji 1;
- 2) sekcji 2.1.24-2.1.30 Regulaminu konkursu – dotyczące wymogów dla typu operacji 1c, w tym postanowienia dotyczące trwałości rezultatów określone w sekcji 2.1.29 Regulaminu konkursu.

W tym zakresie Organ zwraca uwagę na fakt, że w piśmie Dyrektora (...) z dnia (...) 2021 roku z prośbą o opinię prawną przywołane zostały postanowienia sekcji 2.1.20 Regulaminu konkursu dotyczące zachowania trwałości miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych utworzonych w ramach projektu, które dotyczą typu operacji 1b, a nie typu operacji 1c, w ramach której realizowany był przedmiotowy projekt. W stanowisku prawnym z dnia (...) 2021 roku błędnie została zaś wskazana sekcja 2.1.3 Regulaminu konkursu (...), zamiast sekcji 2.1.29 Regulaminu konkursu (...).

W odniesieniu do obowiązku zachowania trwałości rezultatów w projektach realizowanych w ramach typu operacji 1c sekcja 2.1.29 Regulaminu konkursu odsyłała w zdaniu pierwszym do kryterium dostępu: „Beneficjent zgodnie z kryterium dostępu zobowiązany jest do zachowania trwałości miejsc świadczenia usług w mieszkaniach wspomaganych lub mieszkaniach chronionych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu jego realizacji co najmniej przez okres równy okresowi realizacji projektu w zakresie zbliżonym do usług świadczonych w ramach projektu i podobnej jakości”. Powyższe postanowienie nie wskazuje *expressis verbis*, o którym z 8 kryteriów dostępu jest mowa. Jednakże z treści kryteriów dostępu – opisanych na s. 47-57 Regulaminu konkursu – wynika, że jedynym kryterium odnoszącym się do trwałości było kryterium dostępu nr 7. Zgodnie z jego brzmieniem „Wnioskodawca zapewni trwałość miejsc świadczenia usług asystenckich i/lub opiekuńczych utworzonych w ramach projektu (ze środków innych niż europejskie) po zakończeniu realizacji projektu – co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu wskazanemu we wniosku o dofinansowanie” (s. 55-56 Regulaminu konkursu). W części tabeli oznaczonej jako „Stosuje się do typu/typów projektu/ów” przy kryterium dostępu nr 7 wskazano typ operacji 1, co świadczy o tym, że kryterium to miało zastosowanie do wszystkich typów operacji 1, a zatem także do typu operacji 1c. Zgodnie z opisem typu operacji 1 – deinstytucjonalizacja opieki nad osobami niesamodzielnymi poprzez rozwój alternatywnych form opieki nad osobami niesamodzielnymi (w tym osobami starszymi), obejmowała:

- a) tworzenie miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formie usług świadczonych w społeczności lokalnej w nowych jak i istniejących placówkach zapewniających opiekę dzienną i całodobową (w tym osób starszych, niepełnosprawnych, chorych) – typ operacji 1a,
- b) wsparcie dla usług asystenckich, opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w ramach opieki rodzinnej i środowiskowej, m.in. w formie rodzinnych domów pomocy, usług asystenta osoby niepełnosprawnej – typ operacji 1b,
- c) usługi świadczone w ramach mieszkalnictwa wspomagane – chronione, treningowe i wspierane (np. pobyt stały lub okresowy dla osób starszych i niepełnosprawnych, częściowo lub całkowicie niesamodzielnych i wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych) – typ operacji 1c.

Każdy z przywołanych powyżej opisów typów operacji (1a, 1b, 1c) w ramach typu operacji 1 odnosił się do usług opiekuńczych, natomiast do usług asystenckich odnosił się wyłącznie typ operacji 1b. W tym zakresie Organ przeanalizował postanowienia Regulaminu konkursu w odniesieniu do usług asystenckich i opiekuńczych w celu weryfikacji ich związku z typem operacji 1c, w ramach którego realizowany był przedmiotowy projekt.

Zgodnie z definicją wskaźnika kluczowego rezultatu „Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu” miejscem świadczenia usługi społecznej jest:

- 1) miejsce wsparte ze środków EFS, w którym świadczona jest usługa społeczna lub miejsce gotowe do świadczenia usługi społecznej po zakończeniu projektu; są to miejsca m.in. w placówkach dziennego pobytu, świetlicach, mieszkaniach o charakterze wspomagającym;
- 2) osoba, np. asystent czy opiekun osób niesamodzielnych, która otrzymała wsparcie EFS (np. szkolenie) lub której wynagrodzenie jest finansowane ze środków projektu EFS (np. koordynator rodzinnej pieczy zastępczej), świadcząca lub gotowa do świadczenia usługi społecznej po zakończeniu projektu (s. 81 Regulaminu konkursu).

W kontekście zaś zakresu świadczonych usług Regulamin konkursu odsyłał do Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020, zwanych dalej „Wytycznymi obszarowymi” oraz podrozdziału 2.1 Regulaminu konkursu. W podrozdziale tym wskazano, że „w ramach Poddziałania 9.2.1 wspierane są usługi społeczne świadczone w społeczności lokalnej, czyli usługi świadczone w interesie ogólnym, umożliwiające osobom niezależne życie w

środowisku lokalnym” (s. 14 Regulaminu konkursu). W dalszej części określono zaś, że do usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej należą w szczególności:

- 1) usługi opiekuńcze, obejmujące pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem, świadczone przez opiekunów faktycznych lub w postaci: sąsiedzkich usług opiekuńczych, usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania lub dziennych form usług opiekuńczych; do usług opiekuńczych należą także usługi krótkookresowego całodobowego i krótkookresowego dziennego pobytu, których celem jest zapewnienie opieki dla osób niesamodzielnych, w tym w zastępstwie za opiekunów faktycznych;
- 2) usługi w rodzinnym domu pomocy, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 3) usługi w ośrodkach wsparcia, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, o ile liczba miejsc całodobowego pobytu w tych ośrodkach jest nie większa niż 30;
- 4) usługi w domu pomocy społecznej o liczbie miejsc nie większej niż 30;
- 5) usługi asystenckie, świadczone przez asystentów na rzecz osób z niepełnosprawnościami, umożliwiające stałe lub okresowe wsparcie tych osób w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego, niezbędnych do ich aktywnego funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego;
- 6) usługi w postaci mieszkań chronionych, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 7) usługi w postaci mieszkań wspomaganych, o ile liczba miejsc w mieszkaniu jest nie większa niż 12 (s. 15 Regulaminu konkursu).

W odniesieniu do typu operacji 1c usługą społeczną było zatem mieszkanie wspomagane lub chronione, a miejscem świadczenia usługi wliczanym do wskaźnika kluczowego rezultatu „Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu” była liczba miejsc w mieszkaniach wspomaganych lub chronionych (s. 82 Regulaminu konkursu). W zależności bowiem od rodzaju usługi społecznej, miejsce jej świadczenia było definiowane jako faktyczne miejsce albo jako osoba:

- 1) dla mieszkania wspomaganego lub chronionego – była to liczba miejsc w tych mieszkaniach;
- 2) dla usługi asystenckiej – była to liczba asystentów;

3) dla usługi opiekuńczej:

- a) w miejscu zamieszkania – była to liczba opiekunów zawodowych i innych osób świadczących usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania;
- b) w ośrodkach wsparcia (formy dzienne), rodzinnych domach pomocy, domach pomocy społecznej i innych miejscach całodobowego lub dziennego pobytu – była to liczba miejsc w wymienionych podmiotach.

W projekcie Wnioskodawca wskazał, że wartość wskaźnika „Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu” będzie wynosić (...) [miejsc], co korespondowało z wartością wskaźnika „Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług w mieszkaniach wspomaganych i chronionych istniejących po zakończeniu projektu”, która również wynosiła (...) [miejsc]. Tym samym, w kontekście usług społecznych w ramach typu operacji 1c Regulamin konkursu mógł sugerować, że usługą społeczną jest miejsce w mieszkaniu chronionym lub wspomagany, a nie usługa opiekuńcza lub asystencka. Tym samym, mogłoby się wydawać, że kryterium dostępu nr 7 dotyczące obowiązku zapewnienia trwałości miejsc świadczenia usług asystenckich lub opiekuńczych utworzonych w ramach projektu nie dotyczy projektów realizowanych w ramach typu operacji 1c. Jednakże w tym zakresie Organ zwraca uwagę na postanowienia Wytycznych obszarowych, które stanowiły jedną z podstaw prawnych Regulaminu konkursu. Zgodnie z pkt 3 podrozdziału 6.4 Wytycznych obszarowych w wersji obowiązującej od dnia 8 stycznia 2018 roku do 30 lipca 2019 roku (a zatem w trakcie konkursu i w pierwszym okresie realizacji projektu) „w mieszkaniach chronionych i mieszkaniach wspomaganych w ramach wsparcia zapewnia się:

- a) usługi wspierające pobyt osoby w mieszkaniu, w tym usługi opiekuńcze, usługi asystenckie;
- b) usługi wspierające aktywność osoby w mieszkaniu, w tym trening samodzielności, praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, integracja osoby ze społecznością lokalną”.

Brzmienie powyższego postanowienia nie uległo zmianie w zaktualizowanej wersji Wytycznych obszarowych o sygnaturze MiiR/2014-2020/18(05) z dnia 8 lipca 2019 roku obowiązującej od dnia 30 lipca 2019 roku (a zatem w drugim okresie realizacji projektu jak i w okresie trwałości rezultatów). W pkt 7 podrozdziału 6.4 Wytycznych obszarowych z dnia 8 lipca 2019 roku wskazano, że „w mieszkaniach chronionych i mieszkaniach wspomaganych w ramach wsparcia zapewnia się:

- a) usługi wspierające pobyt osoby w mieszkaniu, w tym usługi opiekuńcze, usługi asystenckie;
- b) usługi wspierające aktywność osoby w mieszkaniu, w tym trening samodzielności, praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, integracja osoby ze społecznością lokalną”.

Instytucja Zarządzająca pragnie podkreślić, że w piśmie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 22 kwietnia 2020 roku w sprawie czasowego zawieszenia stosowania niektórych postanowień Wytycznych obszarowych w wersji z dnia 8 lipca 2019 roku jak i w informacji Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 27 kwietnia 2022 roku o częściowym zawieszeniu stosowania Wytycznych obszarowych w wersji z dnia 8 lipca 2019 roku, w której wymieniono wyłączenia zarówno dla projektów nowo wybieranych do dofinansowania, jak i już realizowanych, zacytowane powyżej postanowienie Wytycznych obszarowych dotyczące mieszkań chronionych i wspomaganych nie zostało zawieszone.

Mając na uwadze powyższe, w mieszkaniach wspomaganych jak i w mieszkaniach chronionych należało zapewniać usługi wspierające pobyt osoby w mieszkaniu, w tym usługi opiekuńcze oraz usługi asystenckie. W tym kontekście, kryterium dostępu nr 7 dotyczące obowiązku zapewnienia trwałości miejsc świadczenia usług asystenckich lub opiekuńczych utworzonych w ramach projektu odnosiło się również do projektów realizowanych w ramach typu operacji 1c, a zatem usług świadczonych zgodnie z Regulaminem konkursu „w ramach mieszkalnictwa wspomagane – chronione, treningowe i wspierane (np. pobyt stały lub okresowy dla osób starszych i niepełnosprawnych, częściowo lub całkowicie niesamodzielnych i wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych)” (s. 14 Regulaminu konkursu). Co więcej, (...) w opisie zadania nr 2 – „Prowadzenie Mieszkania Treningowego (MT)” – w sekcji 4.1 Wniosku o dofinansowanie wskazało, że „całodobowo przez 7 dni w tyg. 8 i 12-godz. Dyżury pełnią pracownik soc.-opiekun MT i 3 trenerów-asystentów, którzy prowadzą treningi usamodz. zgodnie z IPU i sprawują opiekę nocną oraz trener psycholog. Personel wspomagany jest przez 4 wolontar., w tym 1 pedagoga prowadzącego trening kompet. cyfrowych. Usługi wspierające w MT będą świadczone w formie pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycz. oraz treningów”. Jak wynikało ze szczegółowego budżetu projektu w celu realizacji zadania nr 2 założono zatrudnienie pracowników socjalnych – opiekunów, trenerów – asystentów ON [osób z niepełnosprawnością], psychologa – trenera, jak i świadczenie usług przez wolontariuszy w formie wkładu własnego: pedagoga – trenera wolontariusza oraz wolontariusza – asystenta ON. Tym samym, w projekcie niewątpliwie przewidywano realizowanie usług opiekuńczo-

asystenckich w ramach całodobowego mieszkania treningowego. Tym samym, stosownie do sekcji 2.1.29 Regulaminu konkursu Beneficjent zgodnie z kryterium dostępu zobowiązany był do zachowania trwałości miejsc świadczenia usług w mieszkaniach wspomaganych lub mieszkaniach chronionych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu jego realizacji co najmniej przez okres równy okresowi realizacji projektu w zakresie zbliżonym do usług świadczonych w ramach projektu i podobnej jakości (s. 26 Regulaminu konkursu). W zakresie zaś kryterium dostępu nr 7 obowiązkiem Beneficjenta było zapewnienie trwałości „miejsc świadczenia usług asystenckich i/lub opiekuńczych utworzonych w ramach projektu (ze środków innych niż europejskie) po zakończeniu realizacji projektu – co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu wskazanemu we wniosku o dofinansowanie” (s. 55-56 Regulaminu konkursu).

Organ zwraca uwagę, że wymóg zachowania trwałości miejsc świadczenia usług w mieszkaniach chronionych lub mieszkaniach wspomaganych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu realizacji projektu co najmniej przez okres równy okresowi realizacji projektu wynikał wprost w Wytycznych obszarowych. Zgodnie z pkt 5 podrozdziału 6.4 Wytycznych obszarowych w wersji obowiązującej od dnia 8 stycznia 2018 roku do 30 lipca 2019 roku: „IZ RPO zapewnia, że w decyzji o dofinansowaniu projektu lub umowie o dofinansowanie projektu są zawarte postanowienia zobowiązujące beneficjenta do zachowania trwałości miejsc świadczenia usług w mieszkaniach chronionych lub mieszkaniach wspomaganych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu realizacji projektu co najmniej przez okres równy okresowi realizacji projektu. Trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość podmiotów do świadczenia usług. IZ RPO weryfikuje spełnienie powyższego warunku po upływie okresu wskazanego w decyzji o dofinansowaniu projektu lub umowie o dofinansowanie projektu”. Stosownie zaś do pkt 9 podrozdziału 6.4 Wytycznych obszarowych w wersji z dnia 8 lipca 2019 roku obowiązującej od dnia 30 lipca 2019 roku „IZ RPO zapewnia, że w decyzji o dofinansowaniu projektu lub umowie o dofinansowanie projektu są zawarte postanowienia zobowiązujące beneficjenta do zachowania trwałości miejsc świadczenia usług w mieszkaniach chronionych lub mieszkaniach wspomaganych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu realizacji projektu co najmniej przez okres równy okresowi realizacji projektu. Trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość podmiotów do świadczenia usług. IZ RPO weryfikuje spełnienie powyższego warunku po upływie okresu wskazanego w decyzji o dofinansowaniu projektu lub umowie o dofinansowanie projektu”. Powyższe postanowienie nie podlegało zawieszeniu ani

wyłączeniu na podstawie pisma Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 22 kwietnia 2020 roku sprawie czasowego zawieszenia stosowania niektórych postanowień Wytycznych obszarowych jak i informacji Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 27 kwietnia 2022 roku o częściowym zawieszeniu stosowania Wytycznych obszarowych.

Obowiązek zapewnienia trwałości miejsc świadczenia usług w mieszkaniach chronionych lub mieszkaniach wspomaganych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu realizacji projektu co najmniej przez okres równy okresowi realizacji projektu został w pierwszej kolejności uregulowany przez IZ na poziomie Regulaminu konkursu – w sekcji 2.1.29 jak i w definicji kryterium dostępu nr 7. Zgodnie z sekcją 2.1.29 Regulaminu konkursu Wnioskodawca zobowiązany był „do opisanie w treści wniosku o dofinansowanie sposobu w jaki zapewniona zostanie trwałość miejsc świadczenia usług w mieszkaniach wspomaganych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu jego realizacji oraz do wskazania źródła finansowania miejsc świadczenia usług po zakończeniu realizacji projektu” (s. 26 Regulaminu konkursu). W tym zakresie Strona wskazała w sekcji 4.1 Wniosku o dofinansowanie, że „Wnioskodawca i Partner deklaruja, iż osiągnięte rezultaty będą trwałe i zobowiązują się do zachowania trwałości miejsc świadczonych usług utworzonych w ramach projektu w formie mieszkania treningowego po zakończeniu jego realizacji przez co najmniej (...) m-cy w zakresie zbliżonym do usług świadczonych w ramach projektu i podobnej jakości. Aktualna informacja dot. liczby miejsc oferowanych w mieszkaniach MT po projekcie, w okresie zachowania jego trwałości, będzie publikowana na stronie internetowej Wnioskodawcy i Partnera. Po zakończeniu realizacji projektu miejsca świadczonych usług finansowane będą ze środków własnych Wnioskodawcy i Partnera, wnioskodawca zobowiązuje się do pozyskania dotacji (...) na ten cel”.

Ponadto, sekcja 2.1.29 Regulaminu konkursu wyraźnie wskazywała, że „spełnienie powyższego warunku zweryfikowane zostanie po upływie okresu wskazanego w umowie/decyzji o dofinansowanie projektu” (s. 26 Regulaminu konkursu). Tym samym, wnioskodawcy mieli świadomość, że spełnienie warunków opisanych przez nich we wnioskach o dofinansowanie będzie weryfikowane przez IZ po zakończeniu okresu realizacji projektu. Podstawę prawną działania Instytucji Zarządzającej w tym zakresie stanowił art. 9 ust. 2 pkt 7 i art. 22 ust. 2 pkt 2 lit. b w zw. z art. 22 ust. 7 ustawy wdrożeniowej. Stosownie do art. 22 ust. 2 pkt 2 lit. b ustawy wdrożeniowej kontrole realizacji programu operacyjnego służące zapewnieniu, że system zarządzania i kontroli programu operacyjnego działa prawidłowo, a wydatki w ramach programu operacyjnego ponoszone są zgodnie z prawem

oraz zasadami unijnymi i krajowymi „obejmują weryfikacje wydatków służące sprawdzeniu prawidłowości i kwalifikowalności poniesionych wydatków, które mogą przybrać formę kontroli projektu w miejscu jego realizacji, które mogą być prowadzone również po zakończeniu realizacji projektu”. Tym samym, przeprowadzona w dniu (...) 2021 roku kontrola planowa jak i przeprowadzona w dniach (...) 2022 roku kontrola doraźna służyła weryfikacji warunków zachowania trwałości miejsc świadczenia usług w mieszkaniach wspomaganych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu jego realizacji. O ile pierwsza z kontroli nie wykazała w tym zakresie nieprawidłowości, o tyle druga już tak. W tym miejscu podkreślenia wymaga fakt, że zgodnie z art. 24 ust. 2 ustawy wdrożeniowej niestwierdzenie wystąpienia nieprawidłowości w toku wcześniejszej kontroli przeprowadzonej przez właściwą instytucję nie stanowi przesłanki odstąpienia od odpowiednich działań, o których mowa w art. 24 ust. 9 lub 11 ustawy wdrożeniowej, w przypadku późniejszego stwierdzenia jej wystąpienia.

Ponadto, w kontekście Regulaminu konkursu Organ zwraca uwagę na postanowienia załącznika nr XII do Regulaminu konkursu „Sposób pomiaru wskaźnika rezultatu bezpośredniego *liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu* (PI 9iv)”, o którego weryfikację wносиła Strona w piśmie z dnia (...) 2024 roku. Zgodnie z sekcją 3.1.1 Wniosku o dofinansowanie Beneficjent zobowiązał się do osiągnięcia wskaźnika rezultatu „Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu” na poziomie (...) miejsc i taką też wartość zadeklarował jako osiągniętą w końcowym wniosku o płatność. Zgodnie z załącznikiem nr XII do Regulaminu konkursu „wskaźnik dotyczący liczby wspartych miejsc świadczenia usług jest wskaźnikiem rezultatu bezpośredniego, mierzonym w ciągu 4 tygodni od zakończenia finansowania danego miejsca w ramach projektu – należy w nim wykazywać wszystkie wsparte miejsca (niezależnie od wymogu trwałości wynikającego z Wytocznych), które istnieją po zakończeniu finansowania w projekcie (moment weryfikacji – w ciągu 4 tygodni od zakończenia finansowania danego miejsca w ramach projektu)” (s. 4 załącznika nr XII do Regulaminu konkursu). Miejsce istnieje, jeżeli jest w nim świadczona usługa lub jest ono gotowe do przyjęcia osoby zainteresowanej usługą w momencie, gdy się zgłosi, zaś „wymóg trwałości nie wpływa na wykazywanie utworzonych miejsc w ramach wskaźnika (niezależnie, czy miejsce jest obwarowane wymogiem trwałości, czy nie – powinno być wykazane, jeśli istnieje w ciągu 4 tygodni od zakończenia finansowania)” (s. 4 załącznika nr XII do Regulaminu konkursu). Z powyższego

jednoznacznie wynika, że okres, w którym mierzony był wskaźnik rezultatu, nie jest tożsamy z okresem trwałości rezultatów. W przypadku wskaźnika należało bowiem wykazać wszystkie wsparte miejsca, niezależnie od wymogu trwałości, które istniały po zakończeniu finansowania w projekcie w ciągu 4 tygodni od zakończenia finansowania danego miejsca w ramach projektu. Natomiast zgodnie z sekcją 2.1.29 Regulaminu konkursu okres trwałości miejsc świadczenia usług w mieszkaniach wspomaganych lub mieszkaniach chronionych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu jego realizacji odpowiadał co najmniej okresowi realizacji projektu, czyli w niniejszym przypadku – (...) miesięcy. Tym samym osiągnięcie wskaźnika „Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu” na poziomie (...) miejsc nie jest równoznaczne z zapewnieniem przez Stronę wymogu trwałości rezultatów. Wartość wskaźnika oznaczała bowiem jedynie, że dane miejsce istniało w ciągu 4 tygodni od zakończenia jego finansowania. Wymóg zachowania trwałości utworzonych w ramach projektu miejsc świadczenia usług był natomiast obowiązkiem dodatkowym, niezależnym od wskaźnika rezultatu i obejmował instytucjonalną gotowość do świadczenia usług przez okres (...) miesięcy po zakończeniu okresu realizacji projektu.

Kluczowym zagadnieniem w niniejszej sprawie jest właściwe rozumienie sformułowania „instytucjonalna gotowość”. W zastrzeżeniach z dnia (...) 2022 roku Strona podniosła, że „czym innym jest faktyczna realizacja usługi społecznej, a czym innym jest trwałość miejsc świadczenia usług: Co oznacza, że miejsce istnieje? Oznacza to, że w danym miejscu jest świadczona usługa lub jest ono gotowe do przyjęcia osoby zainteresowanej usługą w momencie, gdy się zgłosi (w przypadku miejsc – osób świadczących usługi oznacza to, że dana osoba świadczy lub jest gotowa do świadczenia usługi po zakończeniu swojego udziału w projekcie”. W informacji pokontrolnej nr (...) wskazano, że „Beneficjent posiadał bazę lokalową z pełnym wyposażeniem oraz zaplecze techniczne pozwalające na funkcjonowanie (...) utworzonych w ramach przedmiotowego projektu miejsc świadczenia usług. Utrzymywał instytucjonalną gotowość do świadczenia usług”. W ocenie Organu samo posiadanie bazy lokalowej z pełnym wyposażeniem oraz zaplecza technicznego nie świadczy o gotowości do świadczenia usług. Zgodnie z definicją Słownika Języka Polskiego „gotowość” oznacza „1. «stan pogotowia», 2. «stan należytego przygotowania do czegoś», 3. «zdecydowanie się na coś»”. W tym kontekście sekcja 2.1.29 Regulaminu konkursu wyraźnie wskazywała, że „w przypadku wystąpienia popytu na usługę po zakończeniu realizacji projektu Beneficjent musi być gotowy do świadczenia usługi o zakresie zbliżonym do usługi świadczonej w ramach

projektu i podobnej jakości”. W tym kontekście należy zauważyć, że zgodnie z sekcją 2.1.24 Regulaminu konkursu usługa społeczna w postaci mieszkania treningowego „ma charakter okresowy i służy określonym kategoriom osób w osiągnięciu częściowej lub całkowitej samodzielności m.in. przez trening samodzielności, poradnictwo, pracę socjalną lub inne usługi aktywnej integracji” (s. 24 Regulaminu konkursu). Stosownie do szczegółowego opisu zadania nr 2 – „Prowadzenie Mieszkania Treningowego (MT)” – w sekcji 4.1 Wniosku o dofinansowanie Beneficjent wskazał, że w okresie od (...) 2019 roku do (...) 2021 roku zorganizuje 16 turnusów dla uczestników projektu (8 turnusów na rok). W stosunku zaś do każdego uczestnika „wsparcie ogółem wynosi 6 m-cy na uczestnika, realiz. w formie czterech 6-tyg. turnusów usamodz., 1 uczestnik: 6 m-cy, 4 turnusy po 1,5 m-ca, ogółem (...) zorganizowane zostanie 16 turnusów/8 turnusów na rok”. Co więcej, (...) określiło, że „całodobowo przez 7 dni w tyg. 8 i 12-godz. dyżury pełnią pracownik soc.-opiekun MT i 3 trenerów-asystentów, którzy prowadzą treningi usamodz. zgodnie z IPU i sprawują opiekę nocną oraz trener psycholog. Personel wspomagany jest przez 4 wolontar., w tym 1 pedagoga prow. trening kompet. cyfrowych. Usługi wspierające w MT będą świadczone w formie pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycz. oraz treningów”, wśród których wymieniono trening umiejętności praktycznych, trening higieny, trening finansowy, trening zarządzania mieszkaniem, trening kulinarny, trening umiejętności spędzania czasu wolnego, trening interpersonalny, trening autonomii decyzyjnej, trening umiejętności społecznych, trening i pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, trening kompetencji cyfrowych. Ponadto wskazano, że „zapewniony zostanie dowóz na turnusy, treningi i w sprawach indywidual.”. Ze szczegółowego budżetu projektu wynika, że koszty prowadzenia mieszkania treningowego obejmowały:

- 1) koszt personelu projektu (poz. 2.1-2.7);
- 2) koszt mediów (poz. 2.8);
- 3) koszty transportu (poz. 2.9 i 2.10);
- 4) koszty treningów (poz. 2.11-2.22);
- 5) koszt wyposażenia w apteczkę pierwszej pomocy (poz. 2.23).

Co więcej, zgodnie ze szczegółowym opisem zadania nr 1 – „Diagnoza i utworzenie Indywidualnego Planu Usamodzielnienia” – pobyt w mieszkaniu treningowym był poprzedzony przeprowadzeniem diagnozy i opracowaniem Indywidualnego Planu Usamodzielnienia. Wnioskodawca wskazał, że „w celu zapewnienia zindywidualizowanego wsparcia dla każdego uczestnika projektu opracowany zostanie na podst. Diagnozy

Indywidualny Plan Usamodzielnienia w Mieszkaniu Treningowym. Diagnozę i ocenę stopnia niesamodzielnności przeprowadzi psycholog w oparciu o dokumenty rekrutacyjne, dokumentację lekarską, w tym opinię lekarza-specjalisty, wywiad środowiskowy pracownika socjalnego, wywiad z ON i/lub jej opiekunem prawnym lub faktycznym i in. posiadane dokumenty. Na podstawie diagnozy zespół w składzie: psycholog i pracownik socjalny opiekun MT przy współpracy pedagoga opracują dla każdego uczestnika Indywidualny Plan Usamodzielnienia, uwzględniający rozpoznane potrzeby, możliwości i zainteresowania odbiorców projektu”. Realizacja powyższego związana była z kosztami wyszczególnionymi w poz. 1.1-1.3 szczegółowego budżetu projektu.

Tym samym, realizacja usługi społecznej w mieszkaniu treningowym obejmowała szereg działań poczynając od diagnozy i opracowania Indywidualnego Planu Usamodzielnienia poprzez całodobową opiekę sprawowaną przez odpowiedni personel oraz usługi wspierające pobyt osoby w mieszkaniu, w tym usługi opiekuńcze i usługi asystenckie, jak i usługi wspierające aktywność osoby w mieszkaniu, w tym wiele rodzajów treningów samodzielności. Każde z tych działań wiązało się z odpowiednim nakładem środków finansowych – poczynając od kosztów przeprowadzenia diagnozy, wynagrodzenia personelu poprzez koszty utrzymania mieszkania treningowego, kończąc na kosztach związanych z przeprowadzaniem właściwych treningów. W pismach z dnia (...) 2021 roku skierowanych do (...) Strona wskazała, że „od (...) 2019 r. realizowaliśmy projekt pod tytułem: (...) Projekt zakończył się (...) 2021 r. Od tego czasu mieszkania stoją puste ze względu na brak środków, z których moglibyśmy skorzystać na ich kontynuowanie. Samo (...) nie jest w stanie sfinansować dalej trwałości projektu”. Tym samym, Beneficjent wprost wskazał, że nie posiada środków na prowadzenie mieszkań treningowych, pomimo że we Wniosku o dofinansowanie deklarował, że „po zakończeniu realizacji projektu miejsca świadczonych usług finansowane będą ze środków własnych Wnioskodawcy i Partnera, wnioskodawca zobowiązuje się do pozyskania dotacji (...) na ten cel”. W piśmie z dnia (...) 2021 roku (...) poinformowało, że „na dzień (...) 2021 r. mamy gotowość do świadczenia usług w ramach trwałości rezultatu dla chętnych osób, w tym baza lokalowa z pełnym wyposażeniem, oraz pracownicy gotowi do podjęcia pracy. Jednakże brak środków finansowych na dzień dzisiejszy nie pozwala nam na uruchomienie mieszkań treningowych”. Tym samym, trudno mówić o gotowości do świadczenia usług, jeżeli (...) nie posiadało środków na prowadzenie mieszkań treningowych. Zgodnie z sekcją 2.1.29 Regulaminu konkursu „w przypadku wystąpienia popytu na usługę po zakończeniu realizacji projektu Beneficjent musi być

gotowy do świadczenia usługi o zakresie zbliżonym do usługi świadczonej w ramach projektu i podobnej jakości” (s. 26 Regulaminu konkursu). Świadczenie usługi społecznej w postaci mieszkania treningowego o zakresie zbliżonym do usługi świadczonej w ramach projektu i podobnej jakości było zaś związane z odpowiednim nakładem środków, na co wskazano powyżej. Samo posiadanie bazy lokalowej, nawet z pełnym wyposażeniem, jak i kadry gotowej do świadczenia usług nie jest wystarczające do uznania, że Strona była w instytucjonalnej gotowości do świadczenia usług. Ze względu na brak środków finansowych nie była bowiem w stanie uruchomić usługi o zakresie zbliżonym do usługi świadczonej w ramach projektu i podobnej jakości w przypadku pojawienia się chętnych na usługę. Sekcja 2.1.29 Regulaminu konkursu wyraźnie zaś wskazywała, że „w przypadku niewystąpienia popytu na usługi nie ma konieczności zatrudniania kadry, jednak w przypadku zgłoszenia się osób po usługę Beneficjent musi zatrudnić kadrę i uruchomić usługę” (s. 26 Regulaminu konkursu). Przy braku środków niemożliwym zatem staje się zatrudnienie kadry, a taki obowiązek spoczywał na Beneficjencie w przypadku zgłoszenia się osoby po usługę. W zastrzeżeniach z dnia (...) 2022 roku Wnioskodawca poinformował, że „podjęliśmy się co prawda realizacji takiego turnusu ze środków własnych w (...) br. (co kontrola pominęła, ponieważ była przeprowadzana na początku lutego br.), jednak na dłuższą metę kontynuacja takich działań bez dofinansowania zewnętrznego doprowadziłaby do bankructwa (...) i brakiem możliwości utrzymania instytucjonalnej gotowości do świadczenia usługi przez wymagany okres”. Strona sama wskazała, że nie była w stanie oferować usługi o zakresie zbliżonym do usługi świadczonej w ramach projektu i podobnej jakości ze względów finansowych. Tym samym, nie spełniła wymogu instytucjonalnej gotowości do świadczenia usług, gdyż ta obejmuje nie tylko zapewnienie warunków lokalowych i odpowiedniego zaplecza technicznego, ale konieczność uruchomienia usługi, w tym zatrudnienia kadry, w przypadku zgłoszenia się chętnych na usługę.

Na stronie internetowej Beneficjenta w zakładce „Aktualności” zamieszczona została informacja: „(...) w (...) od dnia (...).2021 roku świadczy usługi społeczne w procesie usamodzielniającym w ramach całodobowych mieszkań treningowych dla (...) dorosłych osób niepełnosprawnych. Uruchomienie mieszkań treningowych nastąpi po otrzymaniu środków finansowych zewnętrznych, o czym Państwa niezwłocznie powiadomimy. W momencie otrzymania środków finansowych zewnętrznych, (...) poinformuje o rekrutacji uczestników do mieszkań treningowych. Przedmiotowa informacja będzie publikowana na stronie (...), (...) oraz lokalnej prasie” (...) data dostępu: (...) 2021 roku oraz (...) 2022

roku). Zgodnie z powyższym, uruchomienie mieszkań treningowych Wnioskodawca uzależniał od pozyskania środków finansowych zewnętrznych. Informacja taka stanowiła naruszenie sekcji 2.1.29 Regulaminu konkursu, który nie uzależniał rozpoczęcia świadczenia usługi społecznej od posiadania środków finansowych na jej realizację, ale od wystąpienia popytu na usługę. Regulamin konkursu wyraźnie bowiem wskazywał, że „w przypadku wystąpienia popytu na usługę po zakończeniu realizacji projektu Beneficjent musi być gotowy do świadczenia usługi o zakresie zbliżonym do usługi świadczonej w ramach projektu i podobnej jakości” (s. 26 Regulaminu konkursu). Co więcej, „w przypadku zgłoszenia się osób po usługę Beneficjent musi zatrudnić kadre i uruchomić usługę” (s. 26 Regulaminu konkursu). Powyższe wskazywało, że usługa powinna zostać uruchomiona w przypadku zgłoszenia się chętnych. Regulamin konkursu nie określał jednak, po jakim czasie od momentu zgłoszenia należy usługę uruchomić. Nie nakładał zatem obowiązku uruchomienia usługi natychmiast czy niezwłocznie. Skoro do uruchomienia usługi konieczne jest zatrudnienie kadry, proces ten mógł się wiązać z podjęciem odpowiednich procedur wymagających określonego czasu na chociażby zawarcie stosownej umowy z świadczeniodawcą. Jednakże brak wskazania konkretnego terminu na uruchomienie usługi w Regulaminie konkursu nie oznaczał, że proces ten mógł być odkładany w czasie aż do momentu pozyskania środków, a tym bardziej, że uruchomienie usługi uzależnione jest od pozyskania środków zewnętrznych. Powyższe prowadziło bowiem do sytuacji, że beneficjenci objęci wymogiem zachowania trwałości rezultatów przez cały okres jej obowiązywania, powołując się na brak środków, nie byliby w stanie uruchomić danej usługi, co przeczy koncepcji trwałości rezultatów. Okres trwałości rezultatów tak jak i okres realizacji projektu ma swoje daty graniczne – zgodnie z Wytocznymi obszarowymi i Regulaminem konkursu następuje on po zakończeniu okresu realizacji projektu i trwa co najmniej przez okres równy okresowi realizacji projektu. A zatem w tym okresie beneficjent objęty wymogiem zachowania trwałości rezultatów powinien być w stanie zatrudnić kadre i uruchomić usługę w przypadku wystąpienia na nią popytu. W przedmiotowej sprawie (...) jednoznacznie wskazało we Wniosku o dofinansowanie, że „po zakończeniu realizacji projektu miejsca świadczonych usług finansowane będą ze środków własnych Wnioskodawcy i Partnera, wnioskodawca zobowiązuje się do pozyskania dotacji (...) na ten cel”, a zatem zadeklarowało, że będzie finansować usługę nie tylko ze środków zewnętrznych, ale i środków swoich i Partnera. W przypadku braku środków (własnych, Partnera jak i zewnętrznych) na realizację usługi, Wnioskodawca nie był zatem gotowy do świadczenia usługi. Gotowość bowiem – zgodnie z przytoczoną powyżej definicją Słownika Języka

Polskiego – oznacza „stan należytego przygotowania do czegoś”. Nie można zatem mówić o należytym przygotowaniu się do okresu trwałości rezultatów, który zgodnie z Regulaminem konkursu jak i Wnioskiem o dofinansowanie następował po zakończeniu okresu realizacji projektu, a zatem po (...) 2021 roku, jeżeli Beneficjent występuje o środki finansowe do świadczenia usługi o zakresie zbliżonym do usługi świadczonej w ramach projektu i podobnej jakości dopiero w (...) 2021 roku. W zastrzeżeniach z dnia (...) 2022 roku Strona podniosła, że „niestety nie pozyskaliśmy dofinansowania z (...), ani z innych źródeł zewnętrznych. Nie ma w tym jednak naszej winy, ponieważ w celu pozyskania środków na sfinansowanie turnusów w posiadanych mieszkaniach treningowych (...) podejmowało wiele działań”. W tym miejscu Organ pragnie podkreślić, że w kontekście nieprawidłowości, o której mowa w art. 2 pkt 36 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 roku ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, zwanego dalej „rozporządzeniem ogólnym”, wina beneficjenta lub jej brak nie mają znaczenia dla faktu wystąpienia nieprawidłowości – „przesłanką ustalenia zdarzenia wywołującego szkodę, czyli naruszenia prawa, nie jest wystąpienie winy beneficjenta, oceny zaś jego zachowania należy dokonywać na podstawie wzorca utworzonego dla konkretnej sprawy i wyprowadzonego z obowiązujących regulacji prawa unijnego i krajowego oraz regulacji nienormatywnych (umowa o dofinansowanie, wytyczne) z uwzględnieniem okoliczności indywidualnego przypadku” (K. Bieluci, E. Lemańska i J. Siemieniako „Szkoda jako przesłanka zwrotu środków europejskich przez beneficjenta”, *Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego* (3), Wolters Kluwer 2017, s. 88). Należy wskazać, że okoliczności stanowiące przesłanki, których zaistnienie kreuje obowiązek zwrotu środków, są niezależne od wykazania winy lub jej rodzaju. Nie ma znaczenia, czy przyczyny skutkujące obowiązkiem zwrotu były zależne od beneficjenta. Instytucja Zarządzająca nie bada winy czy też zamiaru beneficjenta, jego dobrej bądź złej wiary. Także w art. 207 u.f.p. nie przewidziano żadnych okoliczności wystąpienia winy lub jej rodzaju, czy też zakresu udziału podmiotów trzecich w powstaniu sytuacji prowadzących do zwrotu środków. Beneficjent, podpisując umowę o dofinansowanie projektu, otrzymuje bezzwrotną pomoc pod warunkiem zrealizowania określonych w niej warunków, zaś sankcją za ich niezrealizowanie jest

obowiązek zwrotu otrzymanych środków. W kontekście analizy przesłanki nieprawidłowości, jaką jest „zdarzenie wywołujące szkodę”, czyli „naruszenie prawa unijnego lub krajowego”, odpowiedzialność za to naruszenie posiada cechy odpowiedzialności zobiektywizowanej (niezależnej od winy), skutkiem zaś tego naruszenia jest swoisty rodzaj sankcji w postaci decyzji o zwrocie dofinansowania (K. Bieluci, E. Lemańska i J. Siemieniako „Szkoda jako przesłanka zwrotu środków europejskich przez beneficjenta”, *Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego* (3), Wolters Kluwer 2017, s. 88).

W zastrzeżeniach z dnia (...) 2022 roku Strona podniosła, że „kontrolujący oczekiwali od Beneficjenta (...) faktycznego świadczenia przez Beneficjenta, przez okres (...) miesięcy od zakończenia projektu, usług społecznych w formie mieszkań treningowych, potwierdzonego umowami cywilnoprawnymi, diagnozami, indywidualnymi planami usamodzielnienia w mieszkaniach treningowych oraz dziennikami zajęć”. W tym zakresie Organ zwraca uwagę, że zespół kontrolujący stwierdził jedynie, że Wnioskodawca „nie zapewnił istnienia właściwej ścieżki audytu umożliwiającej odtworzenie wszystkich procesów związanych z utrzymaniem trwałości projektu, tj. nie posiadał dokumentacji dotyczącej świadczenia usług społecznych: podpisanych umów na świadczenie usług społecznych, trójstronnych umów cywilnoprawnych, diagnoz, indywidualnych planów usamodzielnienia w mieszkaniach treningowych, dzienników zajęć”. Zgodnie ze szczegółowym opisem zadania nr 2 w sekcji 4.1 Wniosku o dofinansowanie „pobyt w MT przyznaje się na podst. trójstronnej umowy cywilnoprawnej zawartej pom. wnioskodawcą, opiekunem MT i uczestnikiem lub jego przedst. ustawowym w oparciu o IPU i zaśw. lekarza-specjalisty”. W tym zakresie zespół kontrolujący odniósł się do dokumentów, które powinny stanowić podstawę realizacji usługi. Wbrew twierdzeniom Strony kontrolujący nie oczekiwali od niej faktycznego świadczenia przez okres (...) miesięcy od zakończenia okresu realizacji projektu usług społecznych w formie mieszkań treningowych, potwierdzonego umowami cywilnoprawnymi, diagnozami, indywidualnymi planami usamodzielnienia w mieszkaniach treningowych oraz dziennikami zajęć. Oczekiwali natomiast zapewnienia właściwej ścieżki audytu, a zatem możliwości weryfikacji, czy zgodnie z sekcją 2.1.29 Regulaminu konkursu w przypadku wystąpienia popytu na usługę po zakończeniu realizacji projektu Beneficjent był gotowy do świadczenia usługi o zakresie zbliżonym do usługi świadczonej w ramach projektu i podobnej jakości, a zatem, czy po zakończeniu okresu realizacji projektu byli chętni na usługę i czy w takiej sytuacji Beneficjent ją uruchomił w oparciu o stosowne dokumenty.

Zagadnieniem wymagającym rozważenia jest również ocena czy naruszenia, o których mowa powyżej, stanowią nieprawidłowość w rozumieniu art. 2 pkt 36 rozporządzenia ogólnego. Celem tej regulacji jest ochrona interesów finansowych Unii Europejskiej przed niewłaściwym wydatkowaniem środków publicznych przyznanych na realizację projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych. Zgodnie z art. 2 pkt 36 rozporządzenia ogólnego „nieprawidłowość” oznacza „każde naruszenie prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego, wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego zaangażowanego we wdrażanie EFSI, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem”. Tym samym, aby można było mówić o zaistnieniu nieprawidłowości, muszą łącznie zostać spełnione następujące przesłanki:

- 1) naruszenie przepisów prawa unijnego lub prawa krajowego, dotyczącego stosowania prawa unijnego;
- 2) działanie lub zaniechanie podmiotu gospodarczego;
- 3) wywarcie lub potencjalna możliwość wywarcia szkodliwego wpływu na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem.

Podkreślenia wymaga fakt, że art. 207 ust. 1 u.f.p. nie używa terminu „nieprawidłowość”, lecz pojęć – „wykorzystanie niezgodnie z przeznaczeniem”, „wykorzystanie z naruszeniem procedur”, „pobranie nienależnie lub w nadmiernej wysokości”. Zastosowane nazewnictwo nie zmienia jednak faktu, że zdarzenia określone w art. 207 ust. 1 u.f.p. są działaniami podejmowanymi na rachunek budżetu Unii Europejskiej w celu usuwania nieprawidłowości, skutkiem czego są to działania podejmowane w zakresie rozporządzenia ogólnego. Są zatem częścią tej samej dyspozycji gwarantującej dobre zarządzanie funduszami Unii i ochronę jej interesów finansowych, a konsekwentnie do tego, terminy użyte w art. 207 ust. 1 pkt 1-3 u.f.p. powinny być interpretowane w sposób jednolity z pojęciem „nieprawidłowości” (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z dnia 29 listopada 2018 roku, I SA/Sz 620/18, LEX nr 2603651; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z dnia 21 listopada 2019 roku, I SA/Sz 476/19, LEX nr 2757082).

Po pierwsze, jak już szczegółowo opisano powyżej – wykorzystanie środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 u.f.p., powinno być rozumiane szeroko. Stosując zarówno gramatyczną jak też systemową wykładnię art. 207 ust. 1 pkt 2 u.f.p., należy przyjąć, iż w pojęciu „innych procedur” mieszczą się umowy zawierane przez beneficjentów na

wykonanie zgłoszonych przez nich w ramach określonych programów operacyjnych i wyłonionych do dofinansowania projektów (wyrok Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 29 sierpnia 2017 roku, V SA/Wa 2190/16, LEX nr 2484092). W literaturze zwraca się uwagę, że inne procedury obowiązujące przy wykorzystaniu środków europejskich mogą wynikać nie tylko z przepisów prawa powszechnie obowiązującego, lecz także mogą być kreowane przez specyficzne akty, stanowiące element umowy zawartej z beneficjentem, takie jak wytyczne wydawane przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego do poszczególnych programów operacyjnych.

Podkreślić należy, że w myśl art. 52 ust. 1 ustawy wdrożeniowej umowa o dofinansowanie projektu albo decyzja o dofinansowaniu projektu stanowi podstawę dofinansowania projektu. Umowa ta określa warunki dofinansowania projektu, a także prawa i obowiązki beneficjenta z tym związane, w czym mieszczą się także zasady zwrotu otrzymanych środków w przypadku nieprawidłowego ich wykorzystania. Tym samym, jako naruszenie procedur „można uznać wszelkie odstępstwo od zapisów umowy lub naruszenie przepisów prawa unijnego i krajowego, które spowodowało lub mogło spowodować szkodę (uszczerbek) w budżecie ogólnym. Tak więc wszelkie nieprawidłowości, które potencjalnie mogą skutkować wypłatą środków, które nie powinny być wypłacone w myśl warunków umowy lub przepisów prawa, są traktowane jako nieprawidłowość” (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 21 marca 2018 roku, I SA/Kr 143/18, LEX nr 2482999).

Mając na uwadze powyższe, nie można mieć żadnych wątpliwości, że w niniejszej sprawie doszło do naruszeń postanowień Umowy, a tym samym do naruszenia przepisów prawa unijnego lub prawa krajowego, dotyczącego stosowania prawa unijnego. Zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 3 Umowy obowiązkiem Beneficjenta było „zachowanie trwałości projektu lub wskaźników, o ile tak przewiduje właściwy Regulamin Konkursu”. Stosownie zaś do § 17 ust. 1 i 2 Umowy Strona była zobowiązana zgodnie z art. 71 rozporządzenia ogólnego oraz właściwym Regulaminem konkursu do zapewnienia trwałości projektu, z zastrzeżeniem obowiązku zachowania trwałości rezultatów zgodnie z Wnioskiem o dofinansowanie. W tym zakresie w sekcji 4.1 Wniosku o dofinansowanie w rubryce „Trwałość rezultatów i trwałość projektu” (...) wskazało, że „Wnioskodawca i Partner deklarują, iż osiągnięte rezultaty będą trwałe i zobowiązują się do zachowania trwałości miejsc świadczonych usług utworzonych w ramach projektu w formie mieszkania treningowego po zakończeniu jego realizacji przez co najmniej (...) m-cy w zakresie zbliżonym do usług świadczonych w ramach projektu i podobnej jakości. Aktualna informacja dot. liczby miejsc oferowanych w MT po projekcie, w

okresie zachowania jego trwałości, będzie publikowana na stronie internetowej Wnioskodawcy i Partnera. Po zakończeniu realizacji projektu miejsca świadczonych usług finansowane będą ze środków własnych Wnioskodawcy i Partnera, wnioskodawca zobowiązuje się do pozyskania dotacji (...) na ten cel”. Mając powyższe na uwadze, Organ nie ma żadnych wątpliwości, że Strona nie zapewniła trwałości rezultatów zgodnie z Wnioskiem o dofinansowanie – nie posiadając środków, nie mogła świadczyć i finansować usług po zakończeniu realizacji projektu w przypadku zgłoszenia się chętnych po usługę. W przypadku wystąpienia popytu na usługę po zakończeniu realizacji projektu nie była gotowa do świadczenia usługi o zakresie zbliżonym do usługi świadczonej w ramach projektu i podobnej jakości, gdyż nie posiadała środków na jej świadczenie. Nie zachowała więc instytucjonalnej gotowości do świadczenia usług w mieszkaniach wspomaganych. Strona naruszyła zatem § 7 ust. 1 pkt 3 oraz § 17 ust. 1 i 2 Umowy jak i postanowienia sekcji 2.1.29 Regulaminu konkursu. Ponadto nie wywiązała się ze zobowiązań określonych w sekcji 4.1 Wniosku o dofinansowanie („Trwałość rezultatów i trwałość projektu”), stanowiącym jako załącznik nr 1 integralną część Umowy.

Ponadto, zgodnie z § 17 ust. 3 Umowy „Beneficjent niezwłocznie informuje IZ o wszelkich okolicznościach mogących powodować naruszenie trwałości projektu”. Okres trwałości rezultatów projektu rozpoczął się po zakończeniu okresu realizacji projektu, tj. po (...) 2021 roku. Pierwszą informację o problemach w pozyskaniu środków na realizację zobowiązań w zakresie trwałości rezultatów Wnioskodawca zgłosił dopiero w dniu (...) 2021 roku, a zatem po ponad (...) miesiącach od rozpoczęcia okresu trwałości rezultatów. W tym zakresie Organ nie ma żadnych wątpliwości, że (...) nie dochowało obowiązku niezwłocznego poinformowania IZ o problemach mogących powodować naruszenie trwałości. Pojęcie „niezwłocznie” nie posiada określenia ustawowego i posiłkując się, czy to wskazaniem doktryny, czy to definicjami słownikowymi, przez pojęcie to należy rozumieć działanie „bez nieuzasadnionej zwłoki”, czyli bez zbędnych czynności, przeszkód, ale z zachowaniem czynności przewidzianych przepisami (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 10 sierpnia 2018 roku, III SA/Kr 616/18, LEX nr 2541662). Niezwłoczności nie należy jednak utożsamiać z terminem natychmiastowym – „niezwłoczność oznacza bowiem termin realny, mający na względzie okoliczności miejsca i czasu, a także regulacje zawarte w art. 354 i art. 355 k.c.” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2006 roku, II CSK 293/06, LEX nr 453147). Powyższe pozwala przyjąć, że termin „niezwłocznie” należy interpretować jako termin realny w okolicznościach danego miejsca i czasu, przy

uwzględnieniu celu społeczno-gospodarczego, zasad współzycia społecznego i panujących w danym zakresie zwyczajów, jeżeli istnieją – art. 354 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1061, z późn. zm.), zwanej dalej „k.c.” oraz z uwzględnieniem staranności ogólnie wymaganej w stosunkach danego rodzaju – art. 355 § 1 k.c. Oznacza to wykonanie danej czynności w możliwie najkrótszym terminie, bez nieuzasadnionej zwłoki. Tym samym, poinformowanie IZ o problemach w pozyskaniu środków finansowych dopiero po kilku miesiącach od rozpoczęcia okresu trwałości, podczas gdy już z informacji zamieszczonej na stronie internetowej (...) wynikało, że uruchomienie mieszkań treningowych nastąpi dopiero po otrzymaniu środków finansowych zewnętrznych, a zatem że takich środków Strona nie posiadała już w momencie rozpoczęcia okresu trwałości, nie można nazwać działaniem niezwłocznym. Ponadto, Wnioskodawca nie wskazał na żadne nadzwyczajne okoliczności uniemożliwiające mu dokonanie tych czynności wcześniej. W tym zakresie, Beneficjent naruszył zatem § 17 ust. 3 Umowy.

Po drugie, w przypadku nieprawidłowości, o której mowa w art. 2 pkt 36 rozporządzenia ogólnego, konieczne jest działanie lub zaniechanie podmiotu gospodarczego, którym zgodnie z art. 2 pkt 37 rozporządzenia ogólnego jest „każda osoba fizyczna lub prawna lub inny podmiot biorący udział we wdrażaniu pomocy z EFSI, z wyjątkiem państwa członkowskiego wykonującego swoje uprawnienia władzy publicznej”. Przesłanka działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego zostanie zatem spełniona wówczas, gdy tak definiowany podmiot gospodarczy podejmie działanie niezgodne z przepisami prawa lub gdy wbrew obowiązкови wynikającemu z prawa nie dokona określonej czynności. Co więcej, art. 2 pkt 36 rozporządzenia ogólnego nie przewiduje kwalifikacji działania podmiotu gospodarczego w kategorii działania zawinionego lub niezawinionego, stąd też przy określaniu kwoty przypadającej do zwrotu nie stopień winy jest brany pod uwagę, ale sam fakt wystąpienia nieprawidłowości.

Przekładając powyższe rozważanie na grunt przedmiotowej sprawy, Organ doszedł do przekonania, że to Beneficjent jako podmiot gospodarczy dopuścił się naruszenia postanowień wiążącej go Umowy, Wniosku o dofinansowanie i Regulaminu konkursu. Nie zachował instytucjonalnej gotowości do świadczenia usług w mieszkaniach treningowych o zakresie zbliżonym do usługi świadczonej w ramach projektu i podobnej jakości. Podkreślić należy, że to na Stronie ciążył obowiązek starannego realizowania projektu, zgodnie z postanowieniami zawartymi w Umowie, Wniosku o dofinansowanie i Regulaminie konkursu. Organ nie ma żadnych wątpliwości, że Beneficjent temu obowiązкови nie sprostał. W

związku z powyższym, w przedmiotowej sprawie działanie Strony polegało na opisanych powyżej naruszeniach postanowień Umowy, Wniosku o dofinansowanie oraz Regulaminu konkursu. W tym przypadku należy również rozważyć, czy doszło do zaniechania ze strony Beneficjenta. W ujęciu leksykalno-etymologicznym „zaniechać” to «zrezygnować z czegoś, porzucić jakąś myśl, cel, dać za wygraną, poniechać czegoś», a „zaniechanie” to «stan niepodjęcia przez człowieka czynności, do dokonania której był zobowiązany prawnie pogotowia». Aby można było mówić o zaniechaniu, przedmiot obowiązku musi być skorelowany z czymś uprawnieniem. W tym ujęciu zaniechanie odnosi się do wskazania niekorzystania z pewnej powinności prawnej danego podmiotu. Zaniechanie nie jest więc po prostu beczynnością (stanem biernym), lecz cechą ludzkiej aktywności i przejawem świadomej aktywności człowieka polegającej na powstrzymaniu się od działania, które nakazuje prawo. W przedmiotowej sprawie zaniechanie ze strony Beneficjenta polegało na niepodjęciu działań, do dokonania których był zobowiązany. Przede wszystkim nie podjął on odpowiednich środków i w odpowiednim czasie w celu uzyskania pomocy finansowej na świadczenie usług w okresie trwałości rezultatów, pomimo że zobowiązał się do tego we Wniosku o dofinansowanie. Co więcej, w przypadku wystąpienia popytu na usługę w okresie trwałości, Wnioskodawca winien taką usługę uruchomić, a nie uzależniać jej uruchomienia od pozyskania środków finansowych.

Spełnienie dwóch wyżej wymienionych przesłanek jest niewystarczające do ustalenia, iż mamy do czynienia z nieprawidłowością. Trzecia z przesłanek nieprawidłowości wskazuje na konieczność wystąpienia lub uprawdopodobnienia wystąpienia szkodliwego wpływu na budżet Unii Europejskiej poprzez obciążenie go nieuzasadnionym wydatkiem w związku z niezgodnym z prawem działaniem lub zaniechaniem podmiotu gospodarczego (beneficjenta). Konieczne jest zatem przedstawienie logicznego następstwa zdarzeń zapoczątkowanych naruszeniem prawa, a zakończonych finansowaniem nieuzasadnionego wydatku z budżetu Unii Europejskiej. Podkreślenia wymaga fakt, że wywarcie szkodliwego wpływu na budżet Unii, o którym mowa w art. 2 pkt 36 rozporządzenia ogólnego, nie musi być konkretną stratą finansową, gdyż do stwierdzenia, że miała miejsce nieprawidłowość wystarczy, że istniało ryzyko czy też zagrożenie, że szkoda ta powstanie. Zgodnie z wykładnią Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej „szkoda powstaje w każdym przypadku, gdy podmiot otrzymujący dofinansowanie realizuje projekt niezgodnie z prawem. Należy zwrócić uwagę, że według TSUE do powstania szkody w budżecie UE nie jest wymagane powstanie faktycznego uszczerbku majątkowego w budżecie Unii” (wyrok Wojewódzkiego Sądu

Administracyjnego z dnia 21 marca 2018 roku, I SA/Kr 143/18, LEX nr 2482999). Także Naczelny Sąd Administracyjny wyraził pogląd, iż skutek naruszenia prawa szkoda w budżecie Unii Europejskiej może być hipotetyczna – szkodą jest już sama możliwość niezasadnego finansowania wydatku z budżetu ogólnego (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 sierpnia 2016 roku, II GSK 1618/14, LEX nr 1795865). Szkoda w budżecie Unii jest rozumiana już nawet jako sama możliwość wydatkowania środków w sposób niezasadny (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 24 lipca 2020 roku, V SA/Wa 2130/19, LEX nr 3100086).

W przedmiotowej sprawie niewątpliwie naruszenie obowiązujących procedur w zakresie trwałości rezultatów spowodowało lub mogło spowodować powstanie szkody w budżecie Unii Europejskiej. Skoro Beneficjent nie zachował instytucjonalnej gotowości do świadczenia usług po zakończeniu okresu realizacji projektu, Organ nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, że wypłacona mu dotacja została wykorzystana zgodnie z procedurami. Należy zatem uznać, że dofinansowanie nie zostało wydatkowane prawidłowo.

W informacji pokontrolnej nr (...) wskazano, że „Instytucja Zarządzająca na podstawie umowy o dofinansowanie nr (...) z dnia (...).2019 r. przyznała Beneficjentowi dofinansowanie na realizację projektu w łącznej kwocie (...) PLN. Wyliczenie kwoty nieprawidłowości przypadającej do zwrotu dokonano w oparciu o:

- kwotę przyznanego dofinansowania – (...) zł,
- okres (czas) obowiązywania trwałości rezultatów projektu – (...) miesięcy, tj. 852 dni,
- okres czasu niezachowania przez Beneficjenta trwałości rezultatów projektu – 278 dni, tj. od dnia (...).2021 r. do dnia (...).2022 r. Proporcja uwzględniająca okres niezachowania przez Beneficjenta obowiązku utrzymania trwałości rezultatów projektu wyniosła 32,63 %, tj.: $278 \text{ dni} / 852 \text{ dni} \times 100\% = 32,63\%$. Kwota zwrotu środków dofinansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego wyliczona proporcjonalnie do okresu niezachowania obowiązku trwałości wyniosła (...) zł (...).” (s. 8 informacji pokontrolnej nr (...). Powyższa kwota została również wskazana jako kwota należności głównej w wezwaniu do zwrotu środków z dnia (...) 2022 roku.

W odniesieniu do informacji pokontrolnej nr (...) Organ zwraca uwagę na fakt, że zgodnie z uchwałą Naczelnego Sądu Administracyjnego 7 sędziów NSA Warszawa z dnia 27 października 2014 roku (II GPS 2/14, LEX nr 1523401) „ustalenie i nałożenie korekty finansowej przez instytucję zarządzającą (pośredniczącą lub wdrażającą) jest jedynie etapem

dochodzenia zwrotu kwoty ustalonej korektą, poprzedzającym postępowanie administracyjne w tej sprawie, wszczęte na podstawie art. 207 ust. 9 u.f.p. W postępowaniu administracyjnym o zwrot należności nieprawidłowo pobranych ustalenia dotyczące korekty podjęte w toku postępowania kontrolnego nie wiążą organu orzekającego o zwrocie. Stanowią element stanu faktycznego tej sprawy”. Naczelny Sąd Administracyjny, przedstawiając składowi siedmiu sędziów do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne dotyczące charakteru korekty finansowej, stwierdził, że „korekta i wezwanie są działaniami kontrahenta umowy, podjętymi w trakcie jej wykonywania, które mają doprowadzić do zgodności z prawem poczynionych wydatków. Działania te nie mają charakteru decyzyjnego, ustalają jedynie nieprawidłowości pociągające za sobą konieczność korekty wydatków kwalifikowanych. Korekty dokonane przez stronę umowy przełożą się następnie na korekty dokonane przez państwo, polegające na anulowaniu całości lub części wkładu publicznego w program operacyjny (...) Ustalenie zasadności i wysokości korekty jest elementem decyzji o zwrocie środków”. W glosie aprobowanej do powyższej uchwały wskazano, że „ustalenia faktyczne i prawne poczynione podczas kontroli oraz nałożenia korekty finansowej nie stanowią prejudykatu w trakcie późniejszego postępowania administracyjnego poprzedzającego wydanie decyzji o zwrocie. Zatem niedopuszczalne jest automatyczne przyjęcie jako własnych ustaleń kontroli np. Urzędu Kontroli Skarbowej czy instytucji zarządzającej, przez organ uprawniony do wydania decyzji o zwrocie, z pominięciem samodzielnej oceny prawnej stanu faktycznego ustalonego w sprawie (...) Reasumując, ustawodawca w żadnym miejscu nie wiąże wszczęcia postępowania w przedmiocie zwrotu dofinansowania z uprzednim dokonaniem korekty finansowej. Dodatkowo kwota przypadająca do zwrotu na podstawie decyzji o zwrocie wcale nie musi być identyczna z kwotą objętą korektą finansową, a samo postępowanie może zostać umorzone w razie spełnienia przesłanek z art. 105 § 1 k.p.a.” (R. Poździk, glosa do uchwały Naczelnego Sądu Administracyjnego 7 sędziów NSA Warszawa z dnia 27 października 2014 roku, OSP 2015/6/55). Tym samym, informacja pokontrolna nie powoduje stanu związania instytucji kontrolującej, a wszelkie błędy wykryte w ustaleniach czy wnioskach informacji pokontrolnej mogą być korygowane w kolejnych postępowaniach kontrolnych, przy dokonywaniu pomniejszenia wartości wydatków kwalifikowalnych na podstawie art. 24 ust. 9 pkt 1 ustawy wdrożeniowej, jak również w postępowaniu, którego przedmiotem jest zwrot dofinansowania na podstawie art. 207 u.f.p. (J. Ostrowski, komentarz do art. 25 ustawy wdrożeniowej [w:] R. Poździk (red.) „Komentarz do o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020”, Wydanie Sejmowe 2016).

W stosunku zaś do wezwania do zwrotu wskazać należy, że wezwanie do zwrotu nie jest elementem postępowania administracyjnego (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 stycznia 2022 roku, I GSK 2131/18, LEX nr 3335949; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 23 listopada 2017 roku, V SA/Wa 2879/16, LEX nr 2598258). Na etapie poprzedzającym wydanie decyzji o zwrocie płatności, obejmującym również wezwanie do zwrotu przewidziane w art. 207 ust. 8 u.f.p., instytucja żądająca zwrotu działa wyłącznie jako strona umowy (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 czerwca 2014 r., II GSK 2290/13, LEX nr 1485523). W razie niezwrócenia dofinansowania do odzyskiwania kwot podlegających zwrotowi stosuje się tryb administracyjnoprawny zwieńczony wydaniem indywidualnego aktu administracyjnego, jakim jest decyzja administracyjna (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 9 lipca 2015 roku, II GSK 1390/14, LEX nr 1795823). Ponadto, podkreślenia wymaga fakt, że „wezwanie do zwrotu środków, o którym mowa w art. 207 ust. 8 pkt 1 u.f.p., kierowane przez właściwą instytucję, przed wszczęciem postępowania administracyjnego, do beneficjenta dofinansowania nie wiąże organów orzekających w przedmiocie zwrotu środków finansowych” (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 marca 2019 roku, V SA/Wa 1726/18, LEX nr 3112022). Ostateczna wielkość kwoty przypadającej do zwrotu nie zależy także od jej wysokości wskazanej w zawiadomieniu o wszczęciu postępowania, lecz ustaleń faktycznych dokonanych w toku postępowania wyjaśniającego (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 7 lipca 2021 r., I GSK 1987/18, LEX nr 3244029).

Mając powyższe na uwadze, Organ, rozpatrując sprawę w postępowaniu administracyjnym w I instancji w kontekście wymiaru szkody, nie kwestionuje przyjętej w informacji pokontrolnej nr (...) metodologii opartej na proporcjonalnym wyliczeniu kwoty przypadającej do zwrotu. Jednakże dokonał analizy następujących aspektów tej metodologii:

- 1) opis metodologii w zakresie kwoty przyznanego a rozliczonego dofinansowania;
- 2) opis metodologii w zakresie kwoty dofinansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego.

W pierwszej kolejności Organ zwraca uwagę na fakt, że w informacji pokontrolnej nr (...) wskazano, że kwota przyznanego dofinansowania wynosiła (...) zł oraz że Instytucja Zarządzająca na podstawie Umowy przyznała Beneficjentowi dofinansowanie w łącznej kwocie (...) zł. Stosownie do § 3 ust. 2 Umowy na realizację projektu przyznano Beneficjentowi dofinansowanie w kwocie (...) zł, które zostało wypłacane w całości w (...)

transzach. Tym samym, kwota przyznanego, a zarazem otrzymanego przez Stronę dofinansowania, wynosiła (...) zł, a nie (...) zł. Kwota (...) zł stanowiła natomiast kwotę rozliczonego dofinansowania. Z tabeli zawartej w informacji z dnia (...) 2021 roku o pozytywnej weryfikacji końcowego wniosku o płatność wynika, że Beneficjent otrzymał (...) zł, rozliczył (...) zł, a zwrócił (...) zł niewykorzystanych środków. Tym samym, wskazana w informacji pokontrolnej nr (...) kwota (...) zł, stanowiąca podstawę wyliczenia kwoty przypadającej do zwrotu, była kwotą rozliczonego, a nie przyznanego w projekcie dofinansowania.

Po drugie, Organ zwraca uwagę na fakt, że w informacji pokontrolnej wskazano, że „kwota zwrotu środków dofinansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego wyliczona proporcjonalnie do okresu niezachowania obowiązku trwałości wyniosła (...) zł (...) zł x 32,63 %”. Zgodnie z § 3 ust. 2 Umowy na realizację projektu przyznano Beneficjentowi dofinansowanie w kwocie (...) zł, w tym:

- 1) płatność ze środków europejskich w kwocie (...) zł, co stanowiło 85,00% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu;
- 2) dotację celową w kwocie (...) zł, co stanowiło 5,81% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.

Tym samym, przyznane w Umowie środki Europejskiego Funduszu Społecznego nie stanowiły całości dofinansowania, a jedynie 85% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu. Kwota (...) zł wskazana w informacji pokontrolnej nr (...) obejmowała zarówno dofinansowanie ze środków europejskich (Europejskiego Funduszu Społecznego) jak i środki budżetu państwa (dotację celową). Kwota przypadająca do zwrotu w wysokości (...) zł obejmowała środki Europejskiego Funduszu Społecznego w kwocie (...) zł oraz środki budżetu państwa w kwocie (...) zł, co zostało wskazane w wezwaniu do zwrotu z dnia (...) 2022 roku.

Uwzględniając wszystkie powyższe uwagi i opierając się na metodologii wskazanej w informacji pokontrolnej nr (...), Organ wyliczył wymiar szkody w oparciu o:

- 1) kwotę rozliczonego (a nie przyznanego) w projekcie dofinansowania w kwocie (...) zł;
- 2) okres obowiązywania trwałości rezultatów projektu – 852 dni;
- 3) okres niezachowania przez Beneficjenta obowiązku utrzymania trwałości rezultatów projektu – 278 dni.

Proporcja uwzględniająca okres niezachowania przez Beneficjenta obowiązku utrzymania trwałości rezultatów projektu wyniosła 32,63 %, tj.: $278 \text{ dni} / 852 \text{ dni} \times 100\% = 32,63\%$.

Szkoda natomiast wynosi (...) zł (...), w tym (...) zł z Europejskiego Funduszu Społecznego i (...) zł z budżetu państwa. Wymiar szkody w budżecie Unii Europejskiej, do której doszło poprzez wypłatę środków przeznaczonych na realizację projektu finansowanego z udziałem środków europejskich, został zatem ustalony w sposób rzeczywisty i proporcjonalny w stosunku do kwoty rozliczonych środków w ramach projektu jak i okresu niezachowania trwałości rezultatów.

W przedmiotowej sprawie zostały zatem spełnione łącznie wszystkie trzy przesłanki z art. 2 pkt 36 rozporządzenia ogólnego, a zatem doszło do wystąpienia nieprawidłowości indywidualnej. Stwierdzając wystąpienie nieprawidłowości indywidualnej, IZ ma obowiązek podjęcia działań w celu odzyskania kwoty nieprawidłowości. Musi mieć jednak także na uwadze art. 24 ust. 11 ustawy wdrożeniowej, czyli zasadę nieobciążania beneficjentów nieprawidłowościami będącymi konsekwencją działania lub zaniechania właściwej instytucji lub organów państwa. Po przeanalizowaniu całego materiału dowodowego, Organ stoi na stanowisku, że w przedmiotowej sprawie nie zachodzą podstawy do uznania, że to IZ spowodowała nieprawidłowość. To na Beneficjencie spoczywał obowiązek realizacji projektu zgodnie z Regulaminem konkursu, Wnioskiem o dofinansowanie i Umową. Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy wdrożeniowej w przypadku wystąpienia nieprawidłowości indywidualnej lub systemowej, po stronie IZ powstaje obowiązek podjęcia odpowiednich działań, o których mowa w art. 24 ust. 9 lub 11 ustawy wdrożeniowej. Mając na uwadze powyższe, koniecznym jest wydanie decyzji określającej kwotę do zwrotu w związku z wykorzystaniem dofinansowania przez Beneficjenta z naruszeniem procedur, co stanowi podstawę do żądania zwrotu dofinansowania przekazanego przez Instytucję Zarządzającą na realizację projektu. Zgodnie bowiem z art. 207 ust. 9 pkt 1 u.f.p. po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w art. 207 ust. 8 u.f.p., IZ wydaje decyzję określającą kwotę przypadającą do zwrotu, termin, od którego nalicza się odsetki oraz sposób zwrotu środków, o czym stanowił również § 15 ust. 5 Umowy.

Organ stoi na stanowisku, iż w przedmiotowej sprawie nie można mieć żadnych wątpliwości, że doszło do powstania nieprawidłowości, która ma szkodliwy wpływ na budżet Unii Europejskiej, poprzez wydatkowanie środków finansowych pochodzących z budżetu Unii z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 u.f.p. W kontekście stwierdzonej nieprawidłowości Organ zweryfikował również możliwość zastosowania mechanizmu ulgowego, o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych, zwanej dalej „specustawą

funduszu”. W zastrzeżeniach z dnia (...) 2022 roku Beneficjent wskazał, że „ustawa z dnia 02.03.2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 poz. 2095) przewiduje, że beneficjenci nie ponoszą odpowiedzialności za nieprawidłowości związane z COVID-19, a także nie ponoszą odpowiedzialności za nieosiągnięcie celu projektów spowodowane COVID-19. Innymi słowy – przepisy specustawy funduszowej pozwalają beneficjentom środków unijnych uniknąć odpowiedzialności w sytuacjach, w których niedochowanie obowiązków z umów o dofinansowanie miało miejsce w związku z COVID-19. Ustawa ta przewiduje ponadto, że nieprawidłowość indywidualna będąca bezpośrednim skutkiem wystąpienia COVID-19 nie będzie skutkowała obciążeniem beneficjenta odpowiedzialnością – gdyż owa odpowiedzialność w tym zakresie przejdzie na Skarb Państwa – o ile beneficjent wykaże, że pomimo dochowania należytej staranności nie był w stanie zapobiec wystąpieniu tej nieprawidłowości (art. 5 ustawy), co też w naszym wypadku miało miejsce”. Organ zwraca uwagę, że Strona w powyższej argumentacji pomimo powołania się na ustawę z dnia (...) 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych przytaczała raczej art. 5 ustawy z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych, czyli specustawy funduszowej. Zgodnie z art. 5 ust. 1 specustawy funduszowej „w przypadku gdy nieprawidłowość indywidualna jest bezpośrednim skutkiem wystąpienia COVID-19, a beneficjent wykaże, że pomimo dochowania należytej staranności nie był w stanie zapobiec wystąpieniu tej nieprawidłowości, korygowanie wydatków następuje przez pomniejszenie wydatków ujętych w deklaracji wydatków oraz we wniosku o płatność, przekazywanych do Komisji Europejskiej, o kwotę odpowiadającą oszacowanej wartości korekty finansowej wynikającej z tej nieprawidłowości”. Stosownie zaś do art. 6 ust. 1 specustawy funduszowej „w przypadku gdy na skutek wystąpienia COVID-19 niemożliwa okazała się realizacja celu, na który został poniesiony wydatek, wydatkowane środki w projekcie mogą zostać uznane za wydatki kwalifikowalne, jeżeli beneficjent wykaże, że z dochowaniem należytej staranności i w odpowiednim czasie podejmował niezbędne działania służące ich odzyskaniu, albo że ich odzyskanie nie było możliwe”. Na podstawie art. 5 ust. 1 specustawy funduszowej ciężar finansowy nieprawidłowości indywidualnych w projekcie będących bezpośrednią konsekwencją COVID-19 przenoszony jest na budżet państwa finansowy pod warunkiem zachowania przez beneficjenta określonych standardów staranności. W przypadku

stwierdzenia ujętych w art. 5 ust. 1 specustawy funduszowej przesłanek, przepis stosuje się obligatoryjnie, o czym świadczy tryb oznajmujący użytego w nim czasownika. Regulację komplementarną do art. 5 specustawy funduszowej stanowi jej art. 6, który daje podstawę do zwolnienia beneficjenta od odpowiedzialności za zwrot środków w tych sytuacjach, w których nie jest możliwe, ze względu na okoliczności wywołane przez epidemię COVID-19 („na skutek wystąpienia COVID-19”) osiągnięcie celu, na który poniesiono określony wydatek. Art. 6 ust. 1 specustawy funduszowej wprowadza w takim przypadku fikcję kwalifikowalności wydatku, pomimo że w normalnych okolicznościach byłby on uznany za niekwalifikowalny. Zwrócić należy uwagę, że zakres omawianego przepisu będzie dotyczył zdarzeń w projekcie, które będzie można z reguły uznać za nieprawidłowość. W odróżnieniu do art. 5 specustawy funduszowej art. 6 odnosi się jednak do sytuacji, w której związek przyczynowy pomiędzy wystąpieniem COVID-19 a niezrealizowaniem celu projektu nie ma charakteru bezpośredniego. Charakter związku przyczynowego łączącego nieprawidłowość z epidemią COVID-19 jest zatem elementem rozgraniczającym stosowanie obu ww. przepisów. Pierwszy z przepisów (art. 5 specustawy funduszowej) wprowadza mechanizm ulgowy, który jest obligatoryjnie stosowany w przypadku spełnienia przesłanek w nim opisanych, a związek przyczynowo-skutkowy jest bezpośredni. Drugi z przepisów (art. 6 specustawy funduszowej) ma charakter fakultatywny – wydatki „mogą zostać uznane” za kwalifikowalne, ale związek przyczynowo-skutkowy nie musi się cechować bezpośredniością. Niemniej jednak w obu przypadkach ustawodawca wprost nakazuje badanie takiego związku (art. 5 – „w przypadku gdy nieprawidłowość indywidualna jest bezpośrednim skutkiem wystąpienia COVID-19”, art. 6 – „w przypadku gdy na skutek wystąpienia COVID-19”).

Zgodnie z art. 5 ust. 1 specustawy funduszowej finansowy ciężar nieprawidłowości indywidualnych w projekcie będących bezpośrednią konsekwencją COVID-19 przenoszony jest obligatoryjnie na budżet państwa pod warunkiem zachowania przez beneficjenta określonych standardów staranności. Za bezpośredni skutek wystąpienia COVID-19 można uznać jedynie takie zdarzenia, które zostały wywołane przez tę chorobę w sposób bezpośredni, tzn. bez ogniw pośrednich w związku przyczynowym wywołanym przez COVID-19 i prowadzącym do określonego zdarzenia. Z punktu widzenia opisanego pojęcia nieprawidłowości istotne przy tym będą bezpośrednie skutki COVID-19 oddziałujące na jakikolwiek „podmiot gospodarczy zaangażowany we wdrażanie EFSI”, skoro to działanie lub zaniechanie takiego podmiotu warunkuje wystąpienie nieprawidłowości. Do podmiotów takich zaliczyć można w szczególności beneficjenta, partnerów w projekcie, beneficjentów

ostatecznych projektu (np. osoby objęte projektem edukacyjnym albo parasolowym), zatrudniani przez beneficjenta lub partnerów personel, wykonawców i dostawców (a także podwykonawców). Tym samym za nieprawidłowość wywołaną bezpośrednio przez COVID-19 można uznać niezrealizowanie celów projektu (w ogóle, w części albo po terminie) w wyniku choroby, która dotknęła osobę fizyczną uczestniczącą w projekcie jako beneficjent ostateczny czy wykonującą zadania niezbędne do zrealizowania projektu w imieniu któregośkolwiek z wyżej wymienionych podmiotów (J. Ostałowski, „Szczególne rozwiązania wspierające realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r. Komentarz”, LEX/el. 2020).

W tym zakresie należy zauważyć, że w piśmie z dnia (...) 2021 roku Strona podniosła, że „pomimo dokładania wszelkich starań (...) o pozyskanie środków finansowych zewnętrznych jest utrudniona w związku z sytuacją pandemiczną, która trwa od marca 2020 r. na terenie Rzeczypospolitej Polskiej”, ale równocześnie nie wykazała, jak ta sytuacja bezpośrednio przełożyła się na niemożność wykonania zobowiązania w postaci zachowania trwałości rezultatów. Także w zastrzeżeniach z dnia (...) 2022 roku w kontekście finansowania turnusów w mieszkaniach treningowych (...) wskazało, że „niestety, z powodu pandemii, a także w naszej ocenie, z powodu braku wystarczającego zrozumienia potrzeb osób z niepełnosprawnością intelektualną lub umysłową, brakuje podmiotów zainteresowanych finansowaniem tych usług”. Oprócz ogólnego powołania się na pandemię Strona nie wykazała bezpośredniego związku między jej wystąpieniem a powstaniem nieprawidłowości. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że bezpośrednią przyczyną niezachowania trwałości rezultatów w postaci świadczenia usług w mieszkaniach chronionych był brak środków finansowych na ich prowadzenie, a nie pandemia COVID-19. Pandemia mogła niewątpliwie utrudniać realizację projektu, ale nie była bezpośrednią przyczyną niedochowania zobowiązań umownych w zakresie trwałości rezultatów, a zatem wymóg bezpośredniego związku pomiędzy wystąpieniem COVID-19 a powstaniem nieprawidłowości indywidualnej, o którym mowa w art. 5 ust. 1 specustawy funduszowej, nie został spełniony.

W kontekście art. 5 ust. 1 specustawy funduszowej odpowiedzialność państwa jest wyłączona, jeśli beneficjent nie podjął działań zapobiegających wystąpieniu nieprawidłowości. Postępowanie beneficjenta jest w tym zakresie oceniane przez pryzmat należytej staranności. Można przyjąć, że beneficjent jest zobowiązany podjąć wszelkie dostępne i rozsądne środki, wiążące się nawet ze wzrostem kosztów projektu, zapobiegające

skutkom prowadzącym do nieprawidłowości COVID-19. Może to obejmować m.in. dodatkowe wyposażenie osób zaangażowanych w projekt w środki ochronne czy zapewnienie sobie świadczeń zastępczych lub alternatywnych w przypadku niewykonywania umów niezbędnych do realizacji projektu. Działania beneficjenta mogą polegać na następczym usuwaniu skutków COVID-19, aby uniknąć wystąpienia nieprawidłowości. Ocena, czy w swoim postępowaniu beneficjent wykazał się należyłą starannością powinna mieć, co do zasady, charakter zobiektywizowany odnoszący się jednocześnie do indywidualnych okoliczności danej sprawy. Względy systemowe uzasadniają przy analizie sposobu działania beneficjenta odwołanie się do sposobu rozumienia analogicznego pojęcia użytego w art. 355 k.c. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 listopada 2014 roku, w którym orzekł w sprawie dotyczącej staranności wymaganej w realizacji obowiązków wynikających z prawa publicznego, „zakres przedmiotowy zastosowania art. 355 k.c. jest szeroki. Dotyczy on nie tylko dłużnika w trwającym już zobowiązaniu umownym, ale również każdej osoby zobowiązanej, bez względu na źródło obowiązku i charakter tego obowiązku” (V CSK 35/14, LEX nr 1628960).

Zgodnie z art. 355 § 1 k.c. „dłużnik obowiązany jest do staranności ogólnie wymaganej w stosunkach danego rodzaju (należyta staranność)”. W doktrynie przyjmuje się, że „przez «należyta staranność» trzeba rozumieć staranność «ogólnie wymaganą» w stosunkach danego rodzaju. Oznacza to, że przy ocenie postępowania dłużnika należy zmierzać do jej obiektywizacji, a tym samym i generalizacji. Chociaż kryterium «stosunków danego rodzaju» sprawia, że zagadnienie wymaganej staranności nie przedstawia się jednolicie, niemniej jednak na gruncie omawianego artykułu należy zawsze mówić o staranności należytej, a więc bez dokonywania jej gradacji (...) Kryterium «ogólnych wymagań» nie zostaje spełnione w razie ograniczenia się do staranności jedynie wystarczającej, minimalnej, jednakże nie ma być ona optymalna. Tego rodzaju założenie, po pierwsze, chroni słuszny interes wierzyciela, a po drugie, zapobiega zbyt dużemu obciążeniu dłużnika lub domaganiu się od niego postępowania życiowo wręcz nierealnego. Staranność ogólnie wymagana to po prostu staranność normalna, przeciętna, ale w pozytywnym tego słowa znaczeniu. Należy zaznaczyć, że przy określaniu tak pojmowanej staranności nie należy brać pod uwagę rzeczywistego postępowania przeważającego kręgu dłużników, gdyż może ono odbiegać *in minus* od właściwego poziomu, lecz trzeba się kierować stawianymi im wymaganiami (...) Przy określaniu właściwej miary należytej staranności nie można pomijać okoliczności faktycznych konkretnej sytuacji, w której dany dłużnik podjął działanie, ponieważ to one

ostatecznie determinują treść wspomnianego na wstępie modelu prawidłowego postępowania. Do odpowiedzi na pytanie, czy w danej sytuacji dłużnik dochował należytej staranności, potrzebne więc jest zbadanie czasu, miejsca i innych okoliczności niejako zewnętrznych, bo nie dotyczących bezpośrednio osoby dłużnika i pozostających poza jego wpływem” (T. Wiśniewski, komentarz do art. 355 k.c. [w:] J. Gudowski (red.) „Kodeks cywilny. Komentarz. Tom II. Zobowiązania. Część ogólna”, wyd. II, WKP 2018).

Stosownie zaś do art. 355 § 2 k.c. „należyta staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności”. Należy zwrócić uwagę, że przepis ten dotyczy wprowadzie wyodrębnionej kategorii podmiotów, w szczególności przedsiębiorców, lecz nie wprowadza jakiegokolwiek nowego stopnia staranności. Chodzi w nim również o ogólnie wymaganą staranność w stosunkach danego rodzaju, z tym jednak zastrzeżeniem, że ma być ona konstruowana z uwzględnieniem zawodowego charakteru działalności dłużnika. Wskazuje to jedynie na konieczność ostrzejszego traktowania wszelkich podstaw uzasadniających ograniczenie lub uchylenie odpowiedzialności takiego dłużnika. Wymagania wobec dłużnika będącego przedsiębiorcą powinny być oczywiście wyższe niż w stosunku do innych dłużników, ale nie oznacza to, że nie mają żadnych granic, gdyż wówczas mielibyśmy w praktyce do czynienia z odpowiedzialnością nawet za przypadek (T. Wiśniewski, komentarz do art. 355 k.c. [w:] J. Gudowski (red.) „Kodeks cywilny. Komentarz. Tom II. Zobowiązania. Część ogólna”, wyd. II, WKP 2018). Zgodnie zaś z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 24 stycznia 2022 roku „konstruując wzorzec należytej staranności przedsiębiorcy w stosunkach jednostronnie i obustronnie profesjonalnych, należy brać pod uwagę to, że jego działalność ma charakter gospodarczy lub zawodowy, co oznacza m.in., że jest prowadzona stale i, w założeniu przynajmniej, oparta na szczególnej wiedzy i umiejętnościach. Prowadzenie przez dłużnika działalności profesjonalnej uzasadnia zwiększone oczekiwania otoczenia co do jego umiejętności, wiedzy, skrupulatności i rzetelności, zapobiegliwości i zdolności przewidywania. Te zwiększone oczekiwania nakazuje ustawa mieć na względzie i z nich budować wzorzec należytej staranności dla przedsiębiorcy. Będzie to zatem wzorzec surowszy niż odnoszący się do osób wykonujących podobne zobowiązania poza zakresem działalności gospodarczej lub zawodowej” (I AGa 255/21, LEX nr 342533). Tym samym, w przypadku beneficjentów prowadzących działalność gospodarczą może to oznaczać przyjęcie wyższych standardów staranności, uwzględniających zawodowy charakter aktywności gospodarczej.

W tym kontekście należy zauważyć, że z informacji odpowiadającej odpisowi pełnemu z Krajowego Rejestru Sądowego wynika, iż (...) zostało wpisane do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej w dniu (...) 2006 roku (wpis nr 1), zaś w dniu (...) 2022 roku do rejestru przedsiębiorców (wpis nr 12). Tym samym, na moment przeprowadzania kontroli w dniu (...) 2021 roku oraz w dniach (...) 2022 roku nie prowadziło działalności gospodarczej. Powyższe potwierdzają również sprawozdania merytoryczne z działalności organizacji pożytku publicznego za rok 2021 i 2022 zamieszczone na stronie Narodowego Instytutu Wolności, zgodnie z którymi w okresie sprawozdawczym Strona nie prowadziła działalności gospodarczej. Mając na uwadze powyższe, działania Beneficjenta winny być oceniane przez pryzmat art. 355 § 1 k.c. i staranności ogólnie wymaganej w stosunkach danego rodzaju. W tym zakresie należy zauważyć, że okres trwałości rezultatów rozpoczął się w dniu (...) 2021 roku, a pisma Beneficjenta skierowane do (...) celem pozyskania środków finansowych datowane są dopiero na (...) 2021 roku. Tym samym, nie można żadną miarą stwierdzić, że Strona wykazała się należyłą starannością, jeżeli udokumentowane działania w celu pozyskania środków podejmowała dopiero po kilku miesiącach od rozpoczęcia okresu trwałości rezultatów. Co więcej, biorąc pod uwagę zobowiązanie samego (...) zawarte we Wniosku o dofinansowanie („wnioskodawca zobowiązuje się do pozyskania dotacji (...) na ten cel”) trudno uznać niemal półroczną opieszałość Beneficjenta w pozyskiwaniu środków za przejaw należytej staranności. Wnioskodawca stwierdził w zastrzeżeniach z dnia (...) 2022 roku, że „o trudnościach w pozyskaniu środków zewnętrznych informowaliśmy Urząd Marszałkowski, a sami nie jesteśmy w stanie finansować takich turnusów”, jednak nie wskazał, że pierwsze pismo w tej sprawie wystosował dopiero (...) 2021 roku, a zatem o trudnościach poinformował po ponad (...) miesiącach od rozpoczęcia okresu trwałości rezultatów. Nie można zatem uznać, że Strona dochowała należytej staranności w celu zapobieżenia wystąpieniu nieprawidłowości w świetle art. 5 ust. 1 specustawy funduszowej. Tym samym, Organ nie znajduje żadnych podstaw do zastosowania mechanizmu ulgowego, o którym mowa w art. 5 ust. 1 specustawy funduszowej – w sprawie ani nie istnieje bezpośredni związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy nieprawidłowością indywidualną a wystąpieniem COVID-19, ani Beneficjent nie wykazał dochowania należytej staranności w celu zapobieżenia wystąpienia tej nieprawidłowości.

W kontekście COVID-19 Organ przeanalizował również przywołaną w zastrzeżeniach z dnia (...) 2022 roku argumentację Beneficjenta dotyczącą siły wyższej. Instytucja Zarządzająca nie

kwestionuje rozważań teoretyczno-prawnych (...) dotyczących definiowania siły wyższej w doktrynie i orzecznictwie. Nie kwestionuje również faktu, że pandemia COVID-19 może być uznana za siłę wyższą w ujęciu obiektywnym. Jednakże zwraca uwagę na fakt, że „jeżeli w umowie wiążącej strony była zawarta klauzula siły wyższej, a w jej przykładowym wyliczeniu została wymieniona epidemia jako przykład siły wyższej, to o ile umowa nie stanowi inaczej, zdarzenie to może wyłączyć odpowiedzialność dłużnika za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy, np. w sytuacji, gdy nie ma on dostępu do zakontraktowanego towaru. W sytuacji, jeżeli epidemia nie będzie wymieniona w klauzuli umowy jako przykład siły wyższej ocena charakteru prawnego pandemii koronawirusa będzie wymagała dokładnej analizy postanowień klauzuli siły wyższej oraz porządku prawnego, pod jakim umowa została zawarta. Jeżeli umowa nie zawiera postanowień dotyczących siły wyższej (np. wyłączających epidemię ze zdarzeń, które można zakwalifikować jako siłę wyższą) lub postanowień w inny sposób modyfikujących zakres odpowiedzialności wykonawcy, należy stosować ogólne zasady odpowiedzialności przy wykonywaniu zobowiązań. Brak zawarcia w umowie jednoznacznego postanowienia o możliwości wycofania się ze zobowiązań z tytułu zaistnienia siły wyższej nie oznacza, iż strony umowy nie mogą powoływać się na wystąpienie siły wyższej w szczególnych sytuacjach, a jest nią niewątpliwie chaos spowodowany pandemią koronawirusa” (Lubasz i Wspólnicy – Kancelaria Radców Prawnych sp.k „Wpływ wystąpienia siły wyższej na obowiązki stron umowy”, s. 5). Także Kamila Kozień wskazuje, że „aby ocenić, czy w danym konkretnym przypadku można się skutecznie powołać na pandemię koronawirusa jako zdarzenie siły wyższej stanowiące okoliczność egzoneryjną, czyli zwalniającą z odpowiedzialności, konieczne jest również przeanalizowanie zawartej między stronami umowy. Przede wszystkim należy szczegółowo przeanalizować i zweryfikować treść wprowadzonych przez stronę do umowy klauzul odnoszących się do przypadków siły wyższej (Rawa 2020). Strony mogą bowiem w umowie wskazać, jak definiują siłę wyższą na potrzeby tej umowy i jaki wpływ na odpowiedzialność podmiotu zobowiązanego może mieć jej wystąpienie” (K. Kozień, „Traktowanie pandemii wywołanej chorobą COVID-19 jako siły wyższej w kontekście zobowiązań umownych oraz biegu terminu przedawnienia w polskim prawie cywilnym”, *Acta Universitatis Lodzensis, Foli Iuridica* 97, 2021, s. 118). W tym zakresie, Organ zwraca uwagę, że zawarta w dniu (...) 2019 roku Umowa nie zawiera klauzul egzoneryjnych odnoszących się do przypadków siły wyższej. Umowa nie zawiera również postanowień wiążących odstąpienie od wykonania zobowiązań umownych z samym faktem wystąpienia siły wyższej. Mając na uwadze powyższe, w tym zakresie należy stosować ogólne zasady odpowiedzialności przy

wykonywaniu zobowiązań, a „dla zwolnienia się z odpowiedzialności za niewykonanie zobowiązania poprzez powołanie się na siłę wyższą konieczne jest wykazanie przez podmiot, który na zjawisko siły wyższej się powołuje, że rzeczywiście ono wystąpiło, a co więcej zaistniał związek przyczynowy pomiędzy zdarzeniem siły wyższej a niewykonaniem zobowiązania” (K. Kozień, „Traktowanie pandemii wywołanej chorobą COVID-19 jako siły wyższej w kontekście zobowiązań umownych oraz biegu terminu przedawnienia w polskim prawie cywilnym”, *Acta Universitatis Lodzensis, Foli Iuridica* 97, 2021, s. 117). W niniejszej sprawie – jak już szczegółowo opisano powyżej – Beneficjent, powołując się na pandemię COVID-19 jako zjawisko siły wyższej, w żaden sposób nie wykazał związku pomiędzy jej wystąpieniem a niewykonaniem zobowiązania w postaci utrzymania instytucjonalnej gotowości do świadczenia usług w mieszkaniach treningowych w okresie trwałości rezultatów. Główną przyczyną niewykonania powyższego zobowiązania był brak środków finansowych na uruchomienie usługi, a nie pandemia *per se*. Co więcej, stan epidemii nie rzutował negatywnie na chęć uczestnictwa w usługach w okresie realizacji projektu, na co wskazywał sam Beneficjent w oświadczeniu z dnia (...) 2022 roku – „sukces mieszkań treningowych spowodował, że jego uczestnicy chcieli kontynuować projekt, nawet w czasie trwania epidemii, w związku z czym ostatni turnus zakończył się w dniu (...) 2021 roku”. Wnioskodawca nie wskazywał również na brak zainteresowania usługami w okresie trwałości rezultatów, tj. po (...) 2021 roku, w związku z pandemią COVID-19.

W zastrzeżeniach z dnia (...) 2022 roku Strona podniosła, że „w orzecznictwie sądów administracyjnych i Sądu Najwyższego wskazuje się dodatkowo, że nawet okoliczności, które nie stanowiły siły wyższej, ale pozostają niezależne od beneficjenta i którym nie mógł on – pomimo dochowania najwyższej staranności – zapobiec – zwalniają go z odpowiedzialności za zwrot środków”. Na potwierdzenie powyższego wskazał wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2015 roku I CSK 878/14 oraz z dnia 21 marca 2013 roku II CSK 241/12. Argumentacja Beneficjenta jest niezasadna w tym zakresie, że o ile nie miał wpływu na treść odpowiedzi od poszczególnych podmiotów, do których skierował w dniu (...) 2021 roku pisma z prośbą o pomoc w pozyskaniu funduszy na realizację trwałości rezultatów, o tyle miał wpływ na to, kiedy o stosowne środki występować. Już w pierwszej wersji Wniosku o dofinansowanie złożonej w ramach konkursu w dniu (...) 2018 roku Strona zadeklarowała, że „Wnioskodawca i Partner deklaruja, iż osiągnięte rezultaty będą trwałe i zobowiązują się do zachowania trwałości miejsc świadczonych usług utworzonych w ramach projektu w formie mieszkania treningowego po zakończeniu jego realizacji przez co najmniej (...) m-cy w

zakresie zbliżonym do usług świadczonych w ramach projektu i podobnej jakości. Aktualna informacja dot. liczby miejsc oferowanych w mieszkaniach MT po projekcie, w okresie zachowania jego trwałości, będzie publikowana na stronie internetowej Wnioskodawcy i Partnera. Po zakończeniu realizacji projektu miejsca świadczonych usług finansowane będą ze środków własnych Wnioskodawcy i Partnera, wnioskodawca zobowiązuje się do pozyskania dotacji (...) na ten cel”. Tym samym, jeszcze przed rozpoczęciem okresu realizacji projektu (...) samo zadeklarowało pozyskanie środków na finansowanie miejsc świadczenia usług utworzonych w ramach projektu po jego zakończeniu. Z notatki służbowej z dnia (...) 2020 roku wynika, że (...), będąca Partnerem w projekcie, „nie jest w stanie finansować kontynuacji projektu, dlatego też wspiera działanie (...)w pozyskaniu środków finansowych z innych źródeł”. Tym samym, już na (...) miesięcy przed zakończeniem okresu realizacji projektu a rozpoczęciem okresu trwałości Beneficjent miał świadomość, że Partner nie jest w stanie finansowo wesprzeć Wnioskodawcy w kontynuacji projektu. W dokumentacji pokontrolnej, jak i w zastrzeżeniach z dnia (...) 2022 roku, Strona nie przedstawiła dowodów świadczących o tym, jakie działania w celu pozyskania środków zewnętrznych podjęła bezpośrednio po spotkaniu, które odbyło się w dniu (...) 2020 roku w (...), podczas którego powzięła wiedzę o braku możliwości pozyskania wsparcia finansowego w okresie trwałości bezpośrednio od Partnera. Do zastrzeżeń z dnia (...) 2022 roku Wnioskodawca przedstawił informację z dnia (...) 2021 roku o odrzuceniu na I etapie oceny merytorycznej projektu pn. „(...)”, złożonego w (...) 2021 roku w ramach konkursu nr (...)”. Powyższe mogłoby świadczyć o podjęciu działań zmierzających do pozyskania środków finansowych jeszcze przed rozpoczęciem okresu trwałości rezultatów. Jednakże zarówno z informacji z dnia (...) 2021 roku jak i załączonej do niej karty oceny merytorycznej z dnia (...) 2021 roku wynika, że Strona nie spełniła kryterium dostępu nr 3 określonego w regulaminie wskazanego powyżej konkursu – „Wnioskodawca zapewnia, że wsparcie dla usług opiekuńczych i/lub asystenckich prowadzi do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych tymi usługami w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu”. Organ zwraca uwagę na fakt, że zgodnie z definicją ww. kryterium „realizowane w projekcie wsparcie nie może spowodować zmniejszenia dotychczasowego finansowania usług asystenckich/opiekuńczych przez Wnioskodawcę lub Partnera projektu lub zastąpienia środkami projektu dotychczasowego finansowania usług asystenckich/opiekuńczych ze środków innych niż europejskie. Powyższe wymogi nie dotyczą wsparcia dla usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunów faktycznych”. Powyższe oznacza, że nawet w

przypadku otrzymania dofinansowania w przywołanym konkursie (...) i tak nie mogłoby zastąpić środkami nowego projektu dotychczasowego finansowania usług asystenckich lub opiekuńczych ze środków innych niż europejskie. Pierwsze udokumentowane dowody podjętych rzeczywistych działań zmierzających do pozyskania środków na finansowanie turnusów w mieszkaniach treningowych w okresie trwałości w postaci pism skierowanych do (...) z prośbą o pomoc finansową pochodzą z (...) 2021 roku, a zatem z okresu (...) miesięcy od rozpoczęcia trwałości rezultatów. Nie można zatem uznać, że w sprawie występują okoliczności niezależne od Beneficjenta i którym nie mógł on – pomimo dochowania najwyższej staranności – zapobiec, a które zwalniałyby go z odpowiedzialności za zwrot środków. W ocenie Organu podjęte przez Stronę działania nie świadczą bowiem o dochowaniu należytej staranności – mając świadomość ciężących na niej obowiązkach dotyczących trwałości rezultatów mogła podjąć działania zmierzające do pozyskania środków wcześniej. Zakładając racjonalność Beneficjenta, a takim wzorcem należy się posługiwać przy ocenie postępowania Strony, przejawem dochowania należytej staranności byłoby podjęcie stosownych działań na tyle wcześniej, że w momencie rozpoczęcia okresu trwałości i zgłoszenia się chętnych po usługę (...) byłoby w stanie ją uruchomić, a nie uzależniać jej uruchomienie dopiero od możliwości pozyskania środków w przyszłości. W kontekście przywołanego przez Stronę uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2013 roku – „innymi słowy, katalog przyczyn wymienionych, jako siła wyższa nie wyczerpuje wszystkich przyczyn usprawiedliwiających zwolnienie od obowiązku zwrotu w całości lub w części otrzymanego świadczenia, gdyż mogą wystąpić jeszcze inne, niewymienione w nim okoliczności, które także mogą uzasadniać zwolnienie od tego obowiązku. Rzecz jasna, muszą to być okoliczności wyjątkowe, zbliżone w swojej istocie do kategorii wymienionych we wspomnianym katalogu, a więc takie, których, pomimo podjętych przez zobowiązanego starań, nie dało się przezwyciężyć” (II CSK 241/12, LEX nr 1312529) – Organ stoi na stanowisku, że w sprawie nie wystąpiły okoliczności wyjątkowe, nadzwyczajne, których nie dało się przezwyciężyć.

Mając na uwadze wszystkie przytoczone powyżej argumenty, Organ nie ma żadnych wątpliwości, że w sprawie doszło do naruszenia procedur, o których mowa w art. 184 u.f.p., skutkujących obowiązkiem zwrotu środków przez Beneficjenta. W tym zakresie, nie można zgodzić się z wyrażonym w piśmie z dnia (...) 2024 roku stanowiskiem (...), że „żądanie zwrotu środków jest bezzasadne, a wszczęte postępowanie administracyjne powinno zostać umorzone jako bezprzedmiotowe”. Bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego ma

miejsce wtedy, gdy brak jest któregoś z elementów stosunku materialnoprawnego, który by podlegał konkretyzacji, wobec czego nie można wydać decyzji załatwiającej sprawę przez jej rozstrzygnięcie co do istoty. Bezprzedmiotowość może wynikać z okoliczności dotyczących podmiotów tego stosunku prawnego lub jego przedmiotu. Istota bezprzedmiotowości postępowania polega na tym, że nastąpiło takie zdarzenie prawne lub faktyczne, które spowodowało, że przestała istnieć ta szczególna relacja między faktem (sytuacją faktyczną danego podmiotu) a prawem (sytuacją prawną danego podmiotu), z którą ustawa łączy obowiązek konkretyzacji normy w postaci wydania decyzji administracyjnej (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10 maja 2012 roku, II GSK 467/11, LEX nr 1219036).

Bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego może mieć charakter pierwotny i następczy. Pierwotna bezprzedmiotowość postępowania ma miejsce wtedy, gdy po wszczęciu postępowania administracyjnego i podjęciu w nim czynności procesowych okaże się, że w dacie wszczęcia postępowania nie istniała sprawa administracyjna, którą organ administracji miałby rozstrzygać decyzją. Co do zasady, pierwotna bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego powinna być stwierdzona jeszcze przed jego wszczęciem. Nietożsamość przesłanek pierwotnej bezprzedmiotowości postępowania na etapie jego wszczęcia nie oznacza jednak, że organ administracji publicznej nie może dostrzec bezprzedmiotowości postępowania później, w toku czynności procesowych. W takim przypadku powinien wydać decyzję o umorzeniu postępowania (M. Romańska, komentarz do art. 105 k.p.a. [w:] Hanna Knysiak-Sudyka (red.) „Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz”, wyd. III, WKP 2023 r.).

W przedmiotowej sprawie nie nastąpiło zdarzenie prawne lub faktyczne, które spowodowało, że przestała istnieć szczególna relacja między stanem faktycznym a sytuacją prawną, z którą ustawa łączy obowiązek konkretyzacji normy w postaci wydania decyzji administracyjnej. W sprawie niewątpliwie doszło do naruszenia – szczegółowo opisanych w niniejszej decyzji – procedur, o których mowa w art. 184 u.f.p., skutkujących obowiązkiem zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich na podstawie art. 207 ust. 1 pkt 2 u.f.p.

Przedmiotem analizy Organu było również to, czy w niniejszej sprawie należy zastosować przerwę w naliczaniu odsetek. Stosownie do art. 54 § 1 pkt 7 Ordynacji podatkowej „nie nalicza się odsetek za okres od dnia wszczęcia postępowania podatkowego do dnia doręczenia

decyzji organu pierwszej instancji, jeżeli decyzja nie została doręczona w terminie 3 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania”. Zgodnie z art. 165 § 2 Ordynacji podatkowej wszczęcie postępowania podatkowego z urzędu następuje w formie postanowienia. W art. 165 § 4 Ordynacji podatkowej ustawodawca wprost określił, że „datą wszczęcia postępowania z urzędu jest dzień doręczenia stronie postanowienia o wszczęciu postępowania”. Przepis ten mieści się jednak w dziale IV Ordynacji podatkowej, a zatem nie znajduje on zastosowania w niniejszej sprawie, gdyż na podstawie art. 67 ust. 1 u.f.p. do spraw dotyczących należności, o których mowa w art. 60, u.f.p. nieuregulowanych w u.f.p. stosuje się przepisy k.p.a. i odpowiednio przepisy działu III Ordynacji podatkowej (a nie działu IV). Przepisy k.p.a. określają wprost jedynie datę wszczęcia postępowania na żądanie strony, uznając, że jest to dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej (art. 61 § 3 k.p.a.). W przeciwieństwie do art. 165 § 4 Ordynacji podatkowej – nie regulują jednak *expressis verbis* kwestii daty wszczęcia postępowania administracyjnego z urzędu. Powszechnie w literaturze przyjmuje się jednak, że wszczęcie postępowania z urzędu następuje z chwilą podjęcia pierwszej czynności procesowej w sprawie, a taką czynnością będzie przede wszystkim dzień zawiadomienia o wszczęciu postępowania, a w braku takiego zawiadomienia – dzień pierwszego wezwania w sprawie. Zgodnie ze stanowiskiem doktryny datą wszczęcia postępowania administracyjnego z urzędu jest zatem data podjęcia przez organ pierwszej czynności w sprawie, przy czym czynność ta powinna spełniać odpowiednie (ogólne) wymagania (A Wróbel, komentarz do art. 61 k.p.a. [w:] Małgorzata Jaśkowska et. al. „Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz zaktualizowany”, LEX/el. 2024). Pogląd ten jest utrwalony i jednolity nie tylko w doktrynie ale i orzecznictwie. Już w postanowieniu z dnia 4 marca 1981 roku Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie wskazał, że wobec faktu, że k.p.a. nie rozstrzyga sposobu ustalania daty wszczęcia postępowania administracyjnego z urzędu, za datę taką można uznać dzień pierwszej czynności urzędowej dokonanej w sprawie, której postępowanie dotyczy, przez organ do tego uprawniony, działający w granicach przysługujących mu kompetencji, pod warunkiem, że o czynności tej powiadomiono stronę (SA 654/81, LEX nr 9607). Za dzień wszczęcia postępowania administracyjnego należy zatem uznać dzień doręczenia Stronie zawiadomienia o wszczęciu postępowania (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 10 maja 2023 roku, II SA/Kr 346/23, LEX nr 3576546). Za przyjęciem powyższej koncepcji przemawiają także względy słusznościowe – dotkliwe skutki finansowe nie powinny bowiem powstać od chwili zdarzenia, o którym strona nie miała żadnej świadomości (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 22 maja 2023 roku, II

SA/Kr 329/23, LEX nr 3575692). Uwzględniając powyższe stanowisko doktryny i orzecznictwa, w niniejszej sprawie pierwszą czynnością Organu było zawiadomienie Strony o wszczęciu postępowania administracyjnego z urzędu pismem z dnia (...) 2024 roku, doręczonym w dniu (...) 2024 roku. Tym samym, wszczęcie postępowania administracyjnego z urzędu nastąpiło w dniu (...) 2024 roku. Od tego dnia należy liczyć bieg trzymiesięcznego terminu, od którego przekroczenia zależy przerwa w naliczaniu odsetek. Żeby nie stosować normy, o której mowa w art. 54 § 1 pkt 7 Ordynacji podatkowej (tj. przerwy w naliczaniu odsetek), decyzja powinna zostać doręczona do dnia 17 sierpnia 2024 roku. Mając na uwadze, że trzymiesięczny termin, o którym mowa w art. 54 § 1 pkt 7 Ordynacji podatkowej, upłynął w dniu 17 sierpnia 2024 roku, w niniejszej sprawie zachodzą podstawy do orzeczenia przerwy w naliczaniu odsetek w postępowaniu I-instancyjnym od dnia (...) 2024 roku (dzień wszczęcia postępowania administracyjnego z urzędu) do dnia doręczenia przedmiotowej decyzji. W tym stanie rzeczy, od kwoty określonej do zwrotu nie należy naliczać odsetek od dnia (...) 2024 roku do dnia doręczenia przedmiotowej decyzji.

Podsumowując przeprowadzone postępowanie administracyjne, Organ pragnie podkreślić, że środki pochodzące z funduszy strukturalnych, w tym z Europejskiego Funduszu Społecznego, są środkami publicznymi na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 pkt 1 u.f.p. Stosownie do art. 44 ust. 3 u.f.p. wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów i optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów oraz w sposób umożliwiający terminową realizację zadań. Instytucja Zarządzająca jest zobowiązana zatem do wydatkowania środków publicznych w sposób celowy, oszczędny i efektywny, a do jej zadań należy m.in. prowadzenie kontroli realizacji programu operacyjnego, w tym weryfikacja prawidłowości wydatków ponoszonych przez beneficjentów (art. 9 ust. 2 pkt 7 ustawy wdrożeniowej) oraz odzyskiwanie kwot podlegających zwrotowi, w tym wydawanie decyzji o zwrocie środków przekazanych na realizację projektów lub zadań, o której mowa w art. 207 ust. 9 u.f.p. (art. 9 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy wdrożeniowej). Należy mieć również na uwadze fakt, że Organ nie mógł odstąpić od nakazania Beneficjentowi zwrotu środków, gdyż kwestia ta nie podlega jej uznaniu. Obowiązek kontroli wydatkowania środków publicznych wynika bowiem ściśle z dyscypliny finansów publicznych, stanowiącej niepodważalną zasadę gospodarowania tego rodzaju środkami.

W świetle powyższego Zarząd Województwa Świętokrzyskiego orzeka jak w sentencji.

Pouczenie

Niniejsza decyzja jest nieostateczna w administracyjnym toku instancji. Zgodnie z art. 207 ust. 12a pkt 1 oraz art. 61 ust. 4 i 5 u.f.p. w zw. z art. 67 ust. 1 u.f.p. w zw. z art. 129 § 2 k.p.a. w przypadku wydania decyzji w pierwszej instancji przez Instytucję Zarządzającą Stronie służy wniosek do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 14 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Na podstawie art. 127a § k.p.a. przed upływem terminu do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Strona może zrzec się prawa do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wobec Zarządu Województwa Świętokrzyskiego. Z dniem doręczenia Zarządu Województwa Świętokrzyskiego oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna, co oznacza brak możliwości zaskarżenia decyzji do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach. Nie jest możliwe skuteczne cofnięcie oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Na podstawie art. 52 § 3 ustawy z dnia z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2024 r. poz. 935, z późn. zm.), zwanej dalej „p.p.s.a.”, jeżeli Stronie przysługuje prawo do zwrócenia się do organu, który wydał decyzję z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, Strona może wnieść skargę na tę decyzję bez skorzystania z tego prawa. Zgodnie z art. 53 § 1 p.p.s.a. Stronie przysługuje prawo wniesienia skargi na niniejszą decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia.. Skargę wnosi się za pośrednictwem Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.

Zgodnie z § 1 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2021 r. poz. 535) wpis od skargi w sprawie należności pieniężnej objętej zaskarżonym aktem wynoszącej ponad 100 000 zł wynosi 1% wartości przedmiotu zaskarżenia, nie mniej jednak niż 2 000 zł i nie więcej niż 100 000 zł. Strona może ubiegać się o zwolnienie od kosztów albo przyznanie prawa pomocy.

Na podstawie art. 207 ust. 1 pkt 2 u.f.p. w przypadku gdy środki przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich są wykorzystane z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 u.f.p., podlegają zwrotowi wraz z odsetkami

w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków, w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji, o której mowa w art. 207 ust. 9 u.f.p., na wskazany w tej decyzji rachunek bankowy.

Zgodnie z art. 207 ust. 4 pkt 3 u.f.p. w przypadku, o którym mowa w art. 207 ust. 1 u.f.p. Beneficjent, który nie zwrócił środków wraz z odsetkami w terminie 14 dni od dnia upływu terminu, o którym mowa w art. 207 ust. 1 u.f.p., zostaje wykluczony z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich. Stosownie do art. 207 ust. 5 u.f.p. okres wykluczenia rozpoczyna się od dnia kiedy decyzja, o której mowa w art. 207 ust. 9 u.f.p., stała się ostateczna, zaś kończy z upływem trzech lat od dnia dokonania zwrotu środków.

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
RENATA JANIK
(dokument podpisano elektronicznie)

Otrzymują:

- 1) (...) z siedzibą w (...);
- 2) aa.